

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXX

Birželis - June 13, 1985

Nr. 24

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Derybos su sovietais Artėja prie kritiško momento

Vytautas Meškauskas

Gerai, kad šiuo metu čia daug kalbama apie mokesčių reformą. Tai leidžia ramiau žiūrėti į Zenevoje vėl prasidėjusias JAV-SSSR derybas dėl atominio ginklavimo. Mat, sovietams labai rūpi ne tiek pasiekti konferencijoje laimėjimo, kiek atitinkamai paveikti JAV ir Vakarų Europos viešąją nuomonę. Už tat Gorbačiovas nepraleido nei vienos progos pagarsinti, kad iki šiol Zenevoje nepadaryta jokios pažangos ir dėl to kaltas prezidento Reagano užsispyrimas ieškoti šio klausimo sprendimo 'žvaigždžių karo' pagalba.

Kokios taktikos turi laikytis JAV? Aiškinti, kad prezidento 'strateginio apsigynimo iniciatyva' gali būti išmainyta į jau išrikiuotų raketų sumažinimą? Bet kaip tik ta iniciatyva, ta 'žvaigždžių karo' grėsmė, gražino sovietus prie derybų stalo! Jei jos iš kalno atsisakys - apie ką toliau kalbėti?

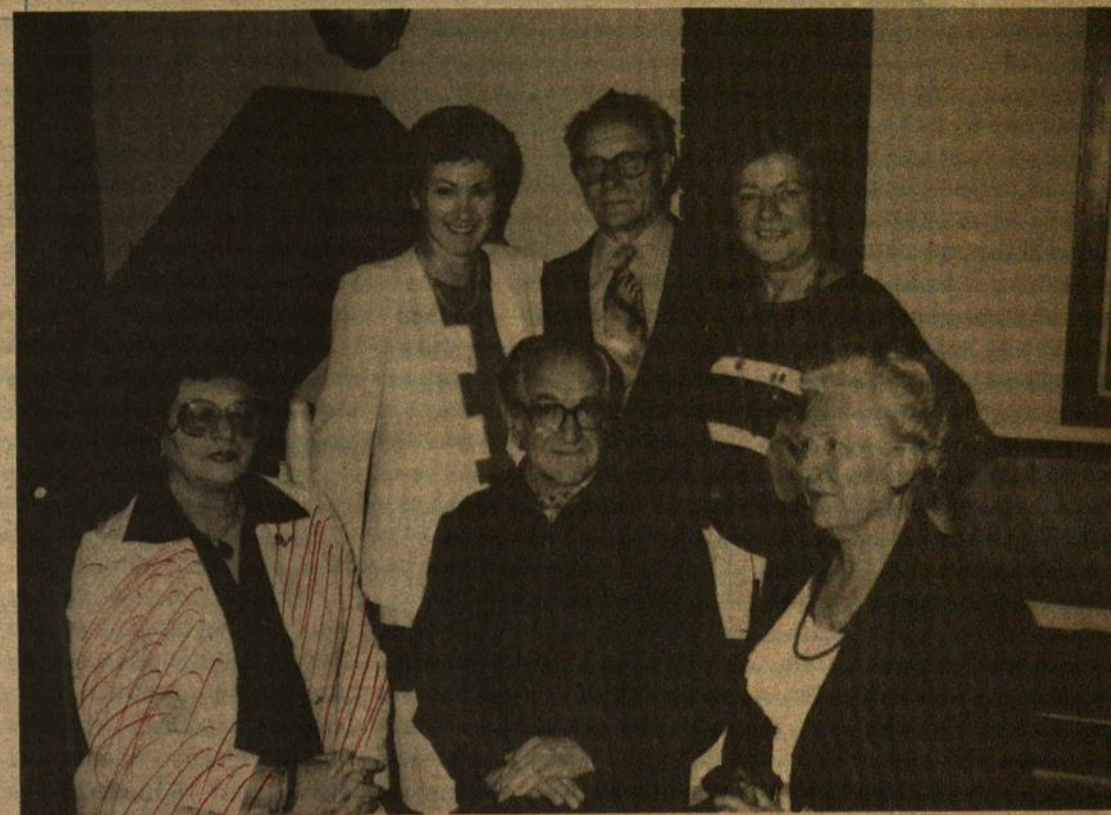
Taip susiklosčius, prezidentas Reaganas prieš deryboms prasidedant įsakė JAV delegatams laikytis tvirtai, laukiant naujų sovietų pasiūlymų. Ne-laukiama, kad sovietų delegacija dėl to grįžtų namo. Mat, Gorbačiovas ne sykį davė su-prasti, kad jam visu pirma rūpi sovietų ūkinė gerovė, kuri, kaip žinia, yra reguliuojama penkmečio planais. Ateinanti vasari, susirinkus kompartijos 27-tam kongresui, jis turės išeiti su nauju planu. Norėdamas siekti ūkinio gerbūvio, jis turėtų mažinti, bet ne didinti išlai-das karo reikalams. Tam reikalingi mažiau įtempti santykiai su JAV, susitarimas dėl atominio ginklavimo.

Zinoma, prezidento kritikai priekaištaus, kodėl Reaganas tokioje situacijoje pats nepadarė žingsnio į kompromisą. Pavyzdžiui pareikšdamas, jog strateginė iniciatyva gali būti mainų objektu. Iki šiol jis aiškino, kad strateginė iniciatyva, nepaisant derybų, turi būti toliau tęsiama, nes (1) ir sovietai jos ieško ir (2) tyrinėjimų šioje srityje negali patikrinti. Sovietai tačiau atkakliai reikalauja visų pirma atsisakyti nuo tos strateginės iniciatyvos. Jie tai daro tikėdamiesi ne tiek priversti prezidentą pakeisti savo nuomonę, kiek padaryti įtakos kongresui, kuris galėtų neduoti tam reikalui lėšų. Šių metų biudžete tam numatyta 1.4 bilijonai, sekančių metų - 3.7 bil. dolerių. Per 8 metus tam reikalui numatoma sunaudoti 70 bilijonų dolerių, žinoma, jei kongresas sutiks.

Jau egzistuojančių strateginių ginklų srityje sovietai gali pasiūlyti sumažinti tolimes dis-tancijos raketų ir bombonešių skaičių iki 1,800. Kol kas sovietai čia yra pranašesni. Jie turi apie 2,500 tokių ginklų, amerikiečiai 2,200. JAV siūlo abiem pusėm apsiriboti 1,200 skaičiumi. Sovietų raketos, reikia atsiminti, yra didesnės. Jų pajėgumas (Throw weight) yra didesnis maždaug 3 prieš 1 sovietų naudai. Washingtonas linkęs palikti tą santykį, jei tik sovietai sutiktų sumažinti paskirų raketų skaičių.

Vidutinės distancijos raketų srityje sovietai, atrodo, jau pakeitė savo poziciją. Anksčiau jie reikalavo visų tos rūšies amerikiečių ginklų atitraukimo iš Europos. Dabar pagal Pravda išeitų, kad jie sutiktų, jei amerikiečiai savo raketas atitrauktų, palikdami Vakarų Europoje tik tiek, kiek jų turi britai su prancūzais kartu. JAV tačiau reikalauja lygybės ne tik Europoje, bet ir Azijoje, nes tos raketos lengvai kilnojamos.

Laukiant daugiau žinių iš slaptų derybų, reikia neužmiršti, kad nors amerikiečiai turi persvarą visuose atominiuose sprogstamuose užtaisuose 12,000 prieš 10,000, sovietai jaučiaisi labai saugiai, turėdami didžiulių strateginių raketų persvarą, kuri leidžia jiems grąsinti ne tik JAV miestams, bet ir vadinamam 'pirmu smūgiu' prieš JAV sausumoje dislokuotas raketas. Ko jie bijo, yra amerikiečių ryžtas išspręsti ginklavimo problemą savo darug aukštesnės technologijos deka. Kad prie to ne-

Chicagos Jaunimo centro valdyba. Sėdi iš kairės: A. Likanderienė, kun. J. Vaišnys, pirm. S. Endrijonienė. Stovi: G. Misevičiūtė, J. Žygas ir A. Ramanauskienė. Nuotraukoje nėra Viktoro Lesniausko.

Chicagos Jaunimo Centro nauja valdyba

Antanas Juodvalkis

Spaudos žmonių susitikimas su naująja Chicagos Jaunimo centro valdyba įvyko š. m. gegužės 29 d. Jaunimo centro kavinėje. Informacinį pranešimą padarė naujoji valdybos pirmininkė, aktyvi visuomenininkė Salomėja Endrijonienė. Jaunimo centro direktorių tarybai pakvietus, dartinė Jaunimo centro moterų klubo pirmininkė Salomėja Endrijonienė sutiko

prileisti, sovietai sumobilizavo visą savo propagandos ir apgaulių aparatą, kurio veiklą jau pastebime visuose frontuose.

sudaryti valdybą ir toliau tęsti Jaunimo centro administravimą, nes pirm. Irena Kriaučeliūnienė su visa valdyba nuo š. m. gegužės 1 d. pasitraukė.

Pirm. S. Endrijonienė gerai pažįsta Jaunimo centro reikalus, nes įsisteigusiam Jaunimo centro moterų klubui ir dovanylų krautuvėlei eilę metų vadovavo ir rėmė bei talkino Jaunimo centro valdybai.

Jaunimo centro valdybą dabar sudaro: pirm. Salomėja Endrijonienė, sekretorė Aleksandra Likanderienė, išdininkė Gražina Micevičiūtė, parengimų vadovė Albina Ramanauskienė,

narių verbavimo ir aukų rinkimo Viktoras Leniauskas, informacijos Juozas kas, informacijos Juozas vas kun. Juozas Vaišnys, SJ, ūkio reikalų tvarkytojas Adomas Vaitkevičius.

Iš buvusios valdybos yra pasilikę iki liepos 1 d. vicepirm. ir atskaitomybės tvarkytojas Henrikas Laučius. Yra ir talkininkų, dirbančių sekmadieniais kavinėje: Stašaitienė, Adomavičiūtė ir kiti.

Valdybai problemą sudaro vasaros sezono metu birželio 15 — rugsėjo 1 d. kavinės veikla, nes visas Jaunimo centras tuo metu būna uždarytas. Jei kas tuo metu norėtų pasinaudoti Jaunimo centro patalpomis, turėtų iš anksto susitarti su valdyba.

Vasaros metu bus atliekami remontai, pagerinimai, pagerinimai. Jau dabar yra neatidėliotinių darbų: Jaunimo centro fasado sutvarkymas, kamino ištiesinimas, nes yra pasviręs ir vanduo gadina sieną, mažosios salės pagerinimas, tualetai ir kita. Užprojektuotus darbus reikia šią vasarą būtinai atlikti, bet išde nepakanka pinigų. Prašomos ir laukiamos aukos ir narių mokesčiai. Jaunimo centro išlaikymo samata siekia 85,000 dol., o nuomomis surenkama vos 30,000 dol. Nedateklius dengiamas geravalių tautiečių aukomis, nario mokesčiais, (Nukelta į 10 psl.)

Faktai kalba už save...

SAVAITINĖ POLITINIS Prievalga

Galvosūkis dėl SALT II pratęsimo. - Kariškai Nikaragvos sandanistų režimas gali būti likviduotas per mėnesį.

- Šnipinėjimas Amerikoje. - Vokietija nepriima Demjanjuk.

Šį pirmadienį prezidentas Reaganas turėjo padaryti sprendimą, ar JAV toliau laikysis neratifikavusios SALT II sutarties nuostatų. Nors jo nutarimas mūsų skaitytojams jau žinomas iš kitų šaltinių, tačiau jau dabar galima pasakyti, kad jis bus labai nevienodai sutiktas. Griežtos laikysenos su sovietais šalininkai jį kritikuos, jei jis bus už tų nuostatų laikymąsi, tuo tarpu 'minkštesnės linijos' šalininkai bus jį patenkinti.

Reikia pastebėti, kad ir prieš sprendimą pažiūros buvo pasidalinusios net pačios administracijos tarpe. Tas sprendimas buvo reikalingas, nes JAV greitai turės bandyti naują povandeninį laivą ALIASKA Trident klasės, su 41 raketą. Pagal 1979 m. neratifikuatą, atseit neįsiteisusį, SALT II susitarimą amerikiečiai ir sovietai gali turėti po 1,200 raketų su keletais atominiais užtaisais. Su nauju ALIASKA amerikiečiai turės 14 tokių raketų pervirši. Kad to išvengtų JAV turėtų sunaikinti 14 raketų iš dabartinio arsenalo. To siekiant buvo numatyta iš tarnybos atšaukti vieną ankstyvesnį Poseidono klasės povandeninį laivą su 16 raketų. Tačiau tie laivai yra palyginti nauji (20 metų) ir dar visai atitinką savo paskirčiai. Už tat Gynybos sekretorius Weinbergeris ir jo padėjėjas Perle mano, kad sovietų ginklavimosi akivaizdoje atšaukti vieną Poseidoną iš rikiuotės būtų nesąmonė. Tokios pažiūros kritikai tačiau mano, kad neturint pakankamai įrodymų, kad sovietai tikrai nesilaiko Salt II nuostatų, amerikiečiams nuo to susitarimo atsisakyti politiškai būtų labai žalinga. Tokios nuomonės esąs ir Valstybės sekretorius Shultz, kuris apie tai tarėsi pereitą savaitę su NATO sąjungininkais Portugalijoje. Jis siūlęs kompromisą: vienas iš Poseidonų bus atitrauktas iš tarnybos, tačiau ne sunaikintas, kaip reikalauja susitarimas, bet laikomas sausam doke iki paaiškės ką toliau darys sovietai. Jam pritaria ir daugumas ginkluotųjų pajėgų štabų viršininkų. Armijos ir aviacijos štabų viršininkai būkštuoja, kad nuo sutarties atsisakius daugiau lėšų bus skirta strateginiams ginclams, atitraukiant jas nuo konvencionalinės kariuomenės.

Laivyno sekretorius Lehman, jr., nors kritikuoja SALT II sutartį aiškina, kad jo biudžete buvo numatytas vieno Poseidono panaikinimas. Jei jis liktų tarnyboje, reiktų prašyti jam papildomų lėšų iš kongreso, kuris išlaidas gynybos reikalams nori sumažinti. Nepasirašyta Salt II sutartis galioja iki š. m. gruodžio 31 d.

Šiomis dienomis turėjo būti dar kartą sprendžiamas 'humanitarinės' pagalbos Nikaragvos sukilėliams — contras — klausimas Kongrese. Neseniai administracijos prašymą tam reikalui atmetus, ji, kad ką nors padarius, nutraukė prekybinius ryšius su Nikaragva. Tas žygis verčia sandinistus ieškoti pagalbos Maskvoje. Per didelę jos pagalbą, ypač ginklais. Į Nikaragvos priešus įrikiuoja ir iki šiol abejojančius. Aplanai imant, per paskutinius metus norinčių padėti sukilėliams skaičius kiek padidėjo nuo 27% visų amerikiečių iki 32%. O pagalbos priešų skaičius sumažėjo nuo 55 iki 53%. Žodžiu, optimistiškai nusiteikus galima būtų sakyti, kad nuomonės keičiasi griežtesnės politikos naudai.

Kaip ten būtų, JAV kariuomenė ruošiasi visokiems eventualumams. Pagal N. Y. TIMES JAV šiuo momentu centrinėje Amerikoje turi per 9,000 karių, kurių vadovybė ruošia planus įvairiems eventualumams. Reikalui esant ten bus galima labai greitai permesti papildomus junginius iš JAV. Kariškai Nikaragvos nugalėjimas nesudaro jokios problemos. Palyginti su mažomis pajėgomis galima bus per mėnesį sunaikinti svarbiausius sandinistų atsparos punktus, užimti sostinę Managvą ir paskelbti naują vyriausybę. Šiuo momentu sandinistų vyriausybė yra labai nepopuliari namuose ir praktiškai neturi kur trauktis. Provincijoje jos laukia ne pagalba, bet tikra mirtis iš nepatenkintų jos ligšioliniais veiksmais, ūkine suirutė ir masiniais gyventojų perkėlimais iš Honduro bei Costa Ricos pasienių. Karių nuomone tos situacijos negalima lyginti su Vietnamu. Nors amerikiečiai, apskritai imant lotynų Amerikoje nėra populiarūs, greitas susitvarkymas su sandinistais

būtų palankiai ten sutiktas. Nėra išskirtina ir galimybė, kad sandinistai patys gali išprovokuoti karinę intervenciją, jei matys, kad žmonių nuotaikos didėja prieš juos ir jų atneštą vargą.

Tuo tarpu JAV nustebino kelių laivyno atsargos karininkų, ir jų, vieno sūnaus iki dabar tarnavusio Nimitzo lėktuvnešyje, suėmimas. Jie kaltinami šnipinėje sovietams pasipelnimo sumetimais. Visi ėjo atsakingas pareigas karo laivyno komunikacijos tarnyboje ir tuo pačiu žinojo daug paslapčių, kurias išdavė sovietams. Tiems, tai buvo labai laimikis, nes jiems labai svarbu žinoti, kur slapstosi JAV povandeniniai laivai, savo atominėmis raketomis galį Sovietiją sunaikinti. Iš tų šnipų gautos informacijos sovietams gali padėti susidoroti su tuo uždaviniu.

Ta proga skaičiuojama, kad patys sovietai čia turi įvairiose pareigose ir užsiėmimuose apie 2,000 savo piliečių ir tiek pat jų sateilitai. Maždaug 30% jų turi šnipinėjimo ir sau agentų iš amerikiečių tarpo verbavimo pavedimus. Turint galvoje paskutiniųjų metų technikos pažangą — šnipinėjimas ir teisėtos informacijos rinkimas JAV-bėse sovietams yra nepaprastai svarbus, tačiau JAV apsigynimo pastangos šioje srityje buvo iki šiol nelabai didelės. Prieš paskutinius suėmimus JAV buvo tardomi ar jau nuteisti tik vienuolika jų šnipų.

OSI siautėjimas susidūrė su kliūtimis. Šeštasis JAV apeliacinis teismas nutarė sulaikyti ukrainiečio Demjanjuk ištėmimą į Izraelį. Demjanjuk kaltinamas buvęs koncentracijos lagerio sargybinis.

Tuo tarpu Pasaulinis Žydų Kongresas paskelbė, kad Vakarų Vokietija atsisakė priimti tremtinius iš JAV,

Iš kitos pusės

J. Žygas PASAULIO LIETUVIO 5 Nr. rašo: "(vm) ... turi įpratimą kam nors ant kojų užminti ar gnybtelėti. Jeigu jis yra labai logiškas ir gerai su reikalu susipažinęs, vertindamas pasaulinės politikos eigą, tai jo skiltis 'Iš kitos pusės' vis kam nors ant kulnų lipa. Gal apie tai nerašyčiau, jeigu toje skiltyje nebūtų užlipta ant LB kojų, neprasiškištų simpatijos reorgams arba šiaip dirbančiųjų pažnaibymas."

Ačiū už logikos man pripažinimą... rašant bent viena tema. To padrasintas bandysiu jos šioke tokią egzistenciją įrodyti ir šioje skiltyje. Juk pasaulyje tiek mažai tiesų, į kurias visi laisva valia tuojau įtikėtų. Ar nesiginčijama net ir dėl šv. Rašto interpretacijos? Už tat nereiktų stebėtis, kad ir dėl mūsų veiklos gali ir turėtų būti kitų nuomonių. Kam nors pasisakius vienaip, iš laikraščių lauktina ne tik pagyrimo, bet ir kritiškų pastabų — pasisakymo kitaip, iš antros pusės.

Jei PASAULIO LIETUVYJE buvo parašyta:

"Mes privalome eiti kartu su Lietuva... Neverkime dėl okupuotos Lietuvos, bet žvelkime realiai į jos padėtį..."

— ar negalime padaryti iš to logiškų išvadų? Ar reorgų būkštavimas dėl kitos Bendruomenės 'krypties' nėra pagrįstas? Juk logiškai galvojant, jei P. L. net vedamuose skelbia nusivylimą mūsų politine veikla, — ar kada nors nebus prieita prie to, kad Bendruomenė virs... kultūrinių ryšių su Lietuva palaikymo draugija. Juk tie ryšiai būtina reikalingi lietuviybės šiame krašte jei ne išlaikymui, tai bent pratęsimui. Deja, kaip iš praktikos žinome, tokios draugijos paprastai yra infiltruojamos užsienio agentais. Žinome kuo užsiėmė SSSR tautom pažinti draugija Lietuvoje, o ir ji pati stengėsi atitinkamai paveikti savo išeivius per DULR — Draugiją Užsienio Lietuviams Remti.

Tokia perspektyva visai nebuvo prileista kuriant Bendruomenę. Buvo manyta, kad vienybėje galybė, nors visų emigracijų istorija moka kitaip. Ir per mūsų emigracijos keturiasdešimt metų, viskas kas buvo padaryta, tai tik atskirų asmenų ar smulkesnių, dažnai ideologiniai nudažytų grupių iniciatyva. (vm)

jei jie yra ne vokiečiai. Anksčiau V. Vokietija primdavo visus ištremtuosius, jei jie į JAV atvažlavo iš V. Vokietijos nuslėpdami savo praeitį.

Ta pati organizacija, kuri atstovauja žydus JAV ir kitose 69 šalyse taip pat paskelbė, kad pati V. Vokietija norinti grąžinti į JAV vokiečių, kuris savanoriškai grįžo į Vokietiją. Tai esąs Arthur Rudolph į mėnulį nuskridusios JAV raketos Saturn kūrėjas.

Vokiečių ambasada Washingtono paaiškino N. Y. Times, kad V. Vokietijos vyriausybė kiekvieną bylą sprendžia individualiai kontakte su JAV. Šiuo metu ji neturi nė vieno prašymo ką nors priimti atgal į Vak. Vokietiją.

INDUSTRIAL SHEET METAL AND LAYOUT PERSON AND BLOW PIPE WORK
CALL 714-630-8760
Universal Industrial Sheet Metal
ANAHEIM, CA. (25-26)

PLASTICS MOLDING

Foreman with maintenance experience in operation of blowmold equipment involving hydraulic, electric, and mechanical applications. Permanent opportunity in a growing organization with good potential for promotion. Write qualifications and earnings requirement to Personnel Dept.

PUREX CORPORATION

P. O. BOX 975
TOLEDO, OHIO 43696
Equal Opportunity Employer M/F/H (25-26)

NURSING OPPORTUNITIES

In the Upper Peninsula, full time RN's needed for all shifts. Call or write, HELEN NEWBERRY JOY HOSPITAL, 302 W. Harrie, Newberry, Mich. 49868. (906) 293-5181. (24-25)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED HORIZONTAL & VERTICAL BORING MILL OPERATORS JIG BORER OPERATORS ENGINE LATHE OPERATORS
Two Years Experience
On Stainless Steel
SAFFRAN ENGINEERING CO.
20225 East 9 Mile
Detroit, Mich 48080
313-777-5300 (24-27)

GOVERNMENT HOMES from \$1. (U repair). Also delinquent tax property. Call (1) 805-687-6000, Ext. GH-5823 for information. (24-31)

GOVERNMENT JOBS \$15,000-\$50,000 year possible. All occupations. Call (1) 805-687-6000, Ext. R-5823 to find out how. (24-31)

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Premijų srautui praėjus

Kai atvykome į šį laisvės ir neribotų galimybių kraštą, kai kurie net nebuvome matę dolerio ir neturėjome supratimo, kaip atrodo tas magiškas pinigas. Zinoma, buvo ir nemaža išimčių, kurie tą žaliuką ir matė, ir gal net geroką jų pluoštą su savimi turėjo. Ap-sukrumas ir sugebėjimas iš-naudoti esamas aplinkybes yra sveikintinas, jei tai pasiekiama doru ir sąžiningu būdu.

Dar tebegyvenant pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, buvo plačiai išsiskleidęs lietuvių švietimo ir kultūrinis gyvenimas. Net buvo surandami me-centai literatūriniam veikla-mams premijuoti. Persikėlus į šį kraštą, premijų skyrimas buvo tęsiamas ir plečiamas. Prasigyvenus ir praturtėjus, mecenatų skaičius nuolat di-dėjo, o isteigus Lietuvių Fon-dą ir LB kultūros tarybą su-aktyvinus veiklą, išsiplėtė ir daugumą kultūrinių sričių. Mecenatų skaičius nuolat au-ga, o pačios premijos didėja. Tuo džiaugiasi kultūros dar-buotojai ir kūrėjai.

Paprastai, mecenatai patys nepasisiūlo, o reikia juos suras-ti ir prikalbinti, kad atitinka-mą sumą paskirtų mėgiamai kūrybai atžymėti. Ačiū Die-vui, mecenatų atsiranda ir premijų skaičius auga.

Greta privačių mecenatų, premijas skiria ar konkursus skelbia įvairios draugijos bei klubai, visuomeninės institu-cijos, įvairių minėjimų komi-tetai ir asmenys. Prie jų jun-giasi ir LB kultūros taryba su keliomis metinėmis premijo-mis, finansuojamomis Lietu-vių Fondo. Metinių premijų skaičius jau pasiekė infliacinę padėtį ir pradedama jų nevertinti. Nepaneigiant ir nenu-vertinant premijų reikšmės, ar neatėjo laikas LB kultūros tarybai atsakyti nuo premijų skyrimo ar mažinimo ir pereiti prie jų koordinavimo. LB kultūros taryba premijoms pi-nigus gauna iš Lietuvių Fon-do per pelno skirstymo komi-siją. Lietuvių Fondo P.S. komi-sija, skirdama premijoms pinigų, skriaudžia kitas lietu-vių veiklos šakas, nes neturi pakankamai pinigų visiems prašymams patenkinti.

Premijoms skirti ir konkur-sams įvertinti sudaromos komi-sijos, į kurias paprastai kvie-čiami nusimaną žmonės.

Kadangi tų premijuotinių da-lykų yra daug, tai kartais pa-sitaiko, kad vertinimo komi-sijas sudaryti nėra lengva. Už atliktus darbus ar parašytus veikalus, premijų skyrimas gali būti subjektyvus ir sukelti nepasitikėjimą komisijų spren-dimais. Zinoma, visiškai ne-šališkai ir neklaidingai įvertin-ti kūrėjus – nelengvas uždavi-nys. Komisijos sprendimo daž-nai pasiekia tik balsų daugu-ma, nes nuomonės įvairuoja. Tai labai normalu.

Sakyčiau, jaunimo kultūri-niai pasireiškimai daugelio or-ganizacijų yra remiami ir rim-tai veiksiai finansinės paramos nestokoja. Betgi kartais atsi-tinka, kad sudarytos vertini-mo komisijos nevisados padaro tikslus sprendimus ir prasi-lenkia su konkurso skelbtomis tai-syklėmis bei dvasia. Piniginės premijos ne visiems ir ne visa-da gali būti geriausias įverti-nimas, bet įteiktas atitinka-mas pažymėjimas-diplomas-plaketė gali turėti didesnės reikšmės, nes turi išlikimo ver-tę ir teikia pasididžiavimą.

Jau ir šių metų laureatų da-lis ne tik neatvyko į jiems skir-tą pagerbimą (nedalyvavimas gali būti pateisinamas, nes vyresnio amžiaus žmonės ne-mėgsta judėti), bet ir skirtą premiją arba nenorėjo, ar negalėjo priimti.

Zinoma, kiekvienas gavė-jas su jam skirta premija gali pasiiegti kaip tinkamas, tik nereikėtų perleisti kitiems, parodant jos nevertinimą.

Salia Lietuvių Fondo, au-ganti privatus mecenatų skai-čius yra reikalingas kultūros tarybos didesnio dėmesio ir koordinavimo. Jau dabar skel-biami konkursai ir skiriamos premijos keleriopai pralenkia kultūros tarybos duodamas premijas, finansuojamas Lie-tuvių Fondo. Kai kurios kūry-bos apraiškos yra ryškiau pa-stebimos ir premijuojamos. Pa-vyzdžiui galima paimti kad ir grožinę literatūrą. Poezija su-silaukė visuotinio dėmesio: Lie-tuvių rašytojų d-ja savo meti-nę premiją (mecenatas Lietu-vių Fondas) paskyrė poetui Le-onui Letui, už poezijos rinkinį "Trakas", Vinco Krėvės premi-ja teko poetui Kaziui Bradū-nui už poezijos knygą "Prierai-šai" ir JAV Lietuvių Bendruo-menės literatūrinė premija pa-skirta poetui Alfonsui Nykai-

Nyliūnui už rankraštyje esa-mą poeziją "Žiemos teologija". Taigi, net trys premijos teko poezijai. Aiškiai matyti, kad esame poetų tauta.

Premijų skyrimas praieityje yra sulaukęs nemaža kritikos, o ir ateityje jos neišvengs. Dau-giausiai nesusipratimų buvo dėl Lietuvių rašytojų d-jos skirtų premijų, nors premijas skirsto d-jos valdybos sudaryta vertinimo komisija. Mažiau-siai kritikos sulaukia privačių mecenatų skirtos premijos, nors ir joms paskirti sudaro-mos vertinimo komisijos. Ver-tinimo komisijas turėtų suda-ryti bent 5 asmenys, o ne trys, kaip dažnai praktikuojama. Čia jau iškyla pasitikėjimo klausimas sprendimais tokių komisijų, nes lengviau apsi-rikti trimis nariams, kaip pen-kiems ar daugiau. Sudaryti vertinimo komisijas nėra leng-va, nes vieni nenori imtis at-sakomybės, kiti neturi laiko, tretį nemėgsta viešumos ir ne-nori, kad jų pavardės būtų linksniojamos spaudoje, dar kiti, jausdami pareigos rim-tumą, tiesiog nenori būti tei-sėjais.

Vertinimo komisijos turėtų žvelgti labai plačiai į mūsų vi-są kultūrinį gyvenimą ir ap-rėpti visas sritis. Kultūros ta-ryba, sudarydama vertinimo komisijas kiekvienai veiklos sri-čiai, lyg ir įpareigoja dairytis tik tose srityse prasikišusių as-menų, o nematyti kas dedasi kitur. Įpareigoti leidyklas sių-si po 5 knygas kiekvienai ver-tinimo komisijai, būtų per di-delis apkrovimas, nes mažiau-siai reikėtų siųsti bent 4-5 vie-tas, o kur dar laikraščių ir žurnalų redakcijos? Įparei-goti galima, bet tada reiktų už jas ir apmokėti, nes premi-jas gauna autoriai, o leidyklos turi tik išlaidas. Tuo klausimu jau buvo rašyta spaudoje, o atgarsio nesigirdi. Gražiai pasakė J. Kapočius priimda-mas čekį: "premija priklauso visiems, o aš pasilaikysiu čekį".

Iškeldamas spaudoje kelias mintis premijų skirstymo rei-kalu, nenoriu ir nenuvertinu institucijų ir komisijų darbo bei nešamos atsakomybės. Bet manau, atėjo laikas tą klau-simą plačiau panagrinėti ir iš-girsti daugiau nuomonių. Jau praėjusį rudenį (1984.XI.) kul-tūros tarybos sušauktame pa-sitarime buvo išklaustytos nuo-monės, bet platesnio atgarsio nei išvadų nesusilaukėme. Jei-gu ir čia iškeltos mintys neras atgarsio ir niekas neatsilieps, tai tik žinosime, kad lietuvių kultūros puoselėtojai, vadovai ir kūrėjai yra patenkinti esa-ma padėtimi, o Lietuvių Fon-do pelno skirstymo komisija tenkins prašančiuosius, nors ir nepilnomis sumomis.

Kultūros taryba, vadovau-jama Ingridos Bublienės, per 5-6 veiklos metus išpopuliari-no kultūros darbuotojus, apdo-vanojo premijomis žinomus ir užmirštus kūrėjus, suruošė pre-mijų įteikimo šventes. Bet taip pat ateina laikas peržvel-gti iksiolinę politiką ir ieškoti naujų kelių.

Spauda yra svarbiausias in-formacinis šaltinis, bet visad lieka užmiršta, nors pergyve-na finansinius sunkumus. Laikraščiai ir žurnalai reika-

Šis bei tas

Skirpstas

Popiežius Jonas Paulius II šiemet paskyrė 28 naujus kardi-nolus. Jų tarpe yra ukrainietis M. Lukačivskij, gyv. Romoje. Jis pasidžiaugė, kad jo pakėlimas į aukštą rangą yra labai svar-bus jo tautai tėvynėje, nes sustiprins ukrainiečių tikėjimą ir padės spirtis prieš sovietinę priespaudą; ten, kaip ir Lietuvoje, katalikų religija žiauriai persekiojama. Šis Vatikano gestas esą geras okupantui smūgis. Naujas kardinolas gerisi ir afganais, nes ir "jie kovoja tą pačią mūsų kovą".

• Girdėti, kad lietuviai katalikai mūsų tėvynėje gerokai nusiminę: greta latvių ir ukrainiečių jaučiasi lyg nuskriausti, kad vėl jų viltys neišsipildė. Ką bedarysi, kaip sakoma, vieniem Dievas duoda nueidams, kitiem pareidams. Tik mum vertėtų liautis skleisti naivius spėliojimus ir netikrus apsigyrimus, nes prie rimtų dalykų netinka jungti vaikiškus "rebusų spėliojimo" žaidimus. Jei mūsų tautos ištikimybė Bažnyčiai dar nėra šv. Tėvo įvertinta tiek, kiek latviai ir ukrainiečiai, toki pat pavergti broliai, pagerbti, tai turime priimti faktą stoiška rimtimi, aavęs nežeminant netikrais gandaiis. Irgi nederėtų šv. Tėvą įkyriai prašinėti, lyg kardinolo skyrimą nulemia prašymai ar pataikavi-mai, o ne religiniai nuopelnai.

• Gaila, kad veiksmų sukurtas Žmogaus teisėm ginti komi-tetas (OSI neteisingsiem kaltinimam atremti) nepajėgia išsimušti iš įprastos rutinos (vien lėšas telkti ir protestam raginti), nes-i-ima realiau padirbėti, būtent: visuotiniau telkti ir klasifikuoti medžiagą apie rusų ir vokiečių okupuotoje Lietuvoje vykusias žudynes, naujaip perversinti duomenis ir skubiai ruošti įvairių spaudinių — viską paremiant tikrovės faktais, juoba apie lietu-vius nukentėjusius nuo abiejų okupantų. Reikia išleisti anglų k. išsamaus turinio knygą, kur būtų visas vieton sutraukta apie tą bylą; bet būtina paruošti ir siauresnių leidinių, tinkamų ypatingom progom svetimiesiems supažindinti su autentiškais įvykių nurodymais, kaip: politinė ir teisinė ano meto lietuvių padėtis, Molotovo ir Ribbentropo sutartis ir jos gilesnė analizė, lietuvių ypatinga atspara prieš Hitlerio užmačius ir gyvybės au-kos, įvairios statistikos, atskiri vaizdingai ryškūs faktai ir k. Taip pat trumpa, bet rimta santrauka apie dabartinę Lietuvos būklę ir pavergėjo atkaklias pastangas išeivijai suniekindi ir sužlugdyti.

• Ir šios vasaros projektui — teismas bolševikų tironijai pasmerkti ir demonstracija Baltijos jūroje — lyg dar trūksta paties branduolio. Visuomenė kviečiama remti lėšom ir būti dalyviais. O kokia linkme ir koku stiprumu bus pasireikšta už Pabaltijo tautų teises ir laisvę, koks paruoštas teismo planas ir kurios išvados lauktinos — iki šiol nedaug girdėta. Nors mūsų pusėje tiesa, nors yra daug faktų prieš Maskvos apgaulę ir smurtą, bet medžiagą tinkamai sutelkti ir ypač atsijoti kas būtinausia, t. y. trumpai suglausti pačius ryškiuosius argumen-tus — nelengvas uždavinys. Mes gabūs ilgom šnekom ir platiem svarstymam, bet pasaulinei opinijai paveikti reikia ypač tobulai nugąlastos minties strėlių, kad muštų tiesiog į taikinį. Juk norim įspūdingai įtikinti svetimuosius, kurie iki šiol mumis nedaug domisi, o su bolševikiniu slibinu pratę švelnia detante talkstytiis. Tuo tarpu, regis, ruošiamės daugiau išorinio efektyvumo de-monstracijai: viešas teismas ir laivas jūroje. O pravartu tą ren-ginį planuoti gilesniu turiniu, kad neliktų vien momento skam-bus šuktelejimas, o sulauktume ilgesnių distancijų atbalsio poli-tinėse sferose. Išeiti prieš suktą ir barbariškai žiaurų priešą ne gana kovingos drąsos ir triukšmingo balso, daugiau lemia rūpestingai tikslus pasiruošimas ir tiesos atskleidimas pačia veiksmingiausia forma. Prieš tą patį Rusijos imperializmą pra-eitą šimtmetį kėlėm drauge su lenkais net du sukilimus. Tiesa buvo mūsų pusėje, drąsos ir entuziazmo netrūko, bet dėl silpno pasiruošimo — baigėsi viskas fiasco... Dabar kova kitokio po-būdžio, kiti ginklai, bet konfrontacija prieš despoto nasrus ta pati. Greta estų ir latvių, Pabaltijo trijulėje esam gausiausi, tad mūsų pareiga ir atsakomybė pirmauja, bendrą užmoję ruo-šiant ir vykđant. Ar šį kartą tikrai bus išvengta apsileidimo plyšių, išeinant į kovos frontą už tiesą ir laisvę?

CLEVELANDO PARENGIMAI

• BIRŽELIO 16 D., sekma-dienį 1:30 val. p. p. Birželio minėjimas Old Stone Church Public Square. Ruošia A. L. Taryba, Estų Taryba ir Latvių Sąjunga.

• BIRŽELIO 16 D. Onos Mikulskienės kanklių muzikos studijos 20 metų veiklos su-kakties mokinių rečitalis.

• BIRŽELIO 29 D. Joninių laužas V. ir O. Jokūbaičių so-

dyboje. Rengia skautininkų Ramovė.

• LIEPOS 14 D. Lietuvių Peršininų klubo gegužinė Dievo Motinos parapijoje.

• LIEPOS 21 D. Balfo ge-gužinė prie ežero.

• LIEPOS 28 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero spaudai paremti.

• RUGPIŪČIO 1-4 D. Old World festivalis East 185 gat-vėje.

• RUGPIŪČIO 4 D. ežero pakrantėj Ramovėnų gegužinė.

• RUGPIŪČIO 18 D. Lietu-vių klubo metinė gegužinė Austrijų sodyboje.

• RUGSĖJO 15 D. Antani-nos Jonynienės darbų paroda Lietuvių Namuose. Ruošia Cle-velando birutietės.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

lingi nuolatinės paramos, bet mažiausiai jos sulaukia iš lietu-viškų institucijų.

Nekirskime tos šakos, ant kurios patys sėdime.

(aj)

AUSTRALIJOJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

SVAJONIŲ "SVAJONĖS"

Po paskutiniųjų Australijos Lietuvių Dienų sostinėje Canbergoje, kada galutinai buvo nuspręsta rengti sekantį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Australijoje 1987-aisiais metais, Australijos lietuvių jaunimas taip sukruto, kad vis dažniau ir dažniau su savo meninėmis ir kultūrinėmis jėgomis pasirodo mūsų visuomenėje.

Vienas tokių naujai išsi- steigusių meninių vienetų yra Melbourne "Svajonės". Tai modernios, lietuviškos ir mūsų tautinės dainos vienetas. Paskiros dainininkės, vadovai ir vadovės, bei muzikinės ir meninės dalies parengėjai yra jau senai mums Australijoje, o ypačiai Melbourne, gerai žinomi. Tačiau niekas negalėjo patikėti, kad laike pusmečio, visas šias jėgas, subūrus į vieną vienetą, gausis toks puikus jaunimo derinys, pavadintas "Svajonių" vardu. Ir tikrai, besiklausant jų dainų, stebint jų jaunas malonias šypsenas, labai puikius sceninius drabužius, besikeičiančius bent 3-4 kartus per koncertą, žmogus ar tai jaunas, mažai gal ir lietuviškai, o gal ir visai nesuprantantis, ar tai jau vyresnio amžiaus, prisimenantis dar ir Lietuvos ar Europos gyvenimą, tampa "Svajonių" užburtas ir pradeda net ir pats svajoti.

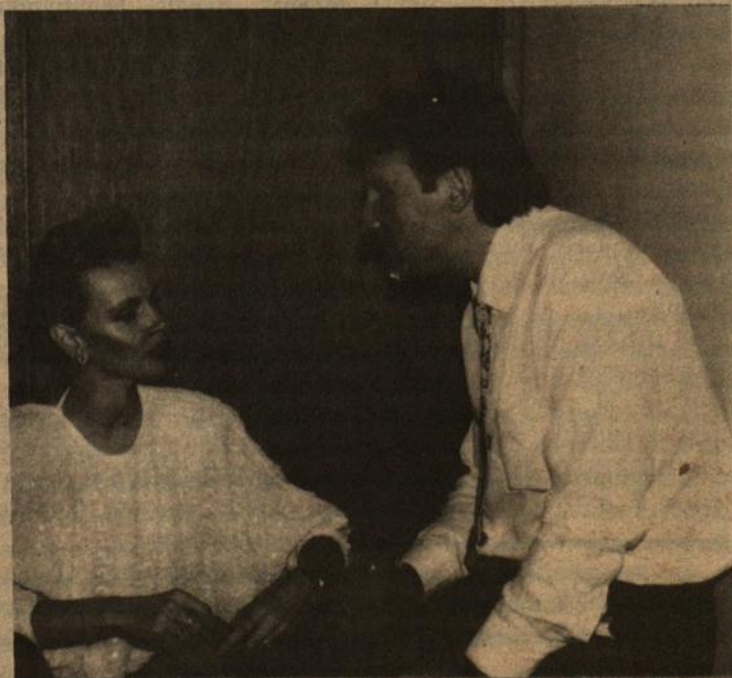
Pagrindinės šio vieneto dainininkės yra Birutė Kymantienė, Virginija Bruožytė ir Zita Prašmutaitė, kuri yra ir akompaniatorė pianinu. Šiai "Svajonių" grupei padeda: Amerikoje ir Kanadoje didelį pasisekimą turėjusi su Melbourne "Dainos" Sanbūriu jo dirigentė Danutė Levickienė, kuri yra šios grupės muzikinė režisierė. Antroji muzikinė padėjėja yra Birutė Prašmutaitė, koordinatore Aldona Butkutė

appranga Dalia Antanaitienė, choreografija Regina Vaičaitienė. "Svajonės" dirba kartu su VI-jo PLJK komitetu, kuriam vadovauja Henrikas Antanaitis.

Šiuo metu "Svajonės" duoda savuosius koncertus didesnėse Australijos lietuvių kolonijose. Vienas iš tokių buvo ir Sydnėje gegužio 26 dieną, prieš tai vakarą dalyvaujant Sydnėjaus Savaitgalio Mokyklos metiniame baliuje. Tiek baliuje, tiek ir koncerto metu Sydnėjaus Lietuvių Klubas buvo pilnas svečių. Ir tikrai, nesigailėjo niekas kas klausė šių dainininkių, galima sakyti, tikro profesionalinio savo dainų atlikimo. O jų buvo pagal skonį: lengvosios muzikos, operėčių gražių arijų, lietuviškų liaudies net ir raudų dainų. Ir visos, tiesiog širdį klausytojui užgaudavo, jį įkaltindavo ir suteikdavo tą malonų vidutinį pasitenkinimą. Todėl nenuostabu, kad po kiekvienos dainos klausytojai jas palydėdavo

Julija Šepokaitė modeliuoja jaunimo vakare.

Alma Kavaliauskaitė, drabužių modelių kūrėja ir firmos "Mellior" savininkė su Kajum Kazoku aptaria jaunimo vakaro reikalus.

Birutė Kymantienė ir Virginija Bruožytė "Svajonėse".

triukšmingais plojimais, iškviesdami paskirų dainų pakartojimus. Aš manau tikrai, kad, nors Amerika ir turi labai gerų dainininkų savųjų lietuvių tarpe, tačiau, neapsiriksiu pasakydamas, kad ir mūsų "Svajonės" sužavėtų amerikiečius lietuvių ir leistų pasvajoti, besiklausant šių "Svajonių" puikiai išpildomų dainų.

Po balties ir koncerto buvo malonu sutikti šias mano jaunąsias drauges ir gyvu žodžiu pasidalinti su jomis apie jų darbą ir tikslus. Muzikinė vadovė, kurios "įsakymų", būnant skautų stovyklose maitinimo viršininku tekdavo ne vieną kartą išklausti ir sukuria, tik skirtingais keliais ir skirtingomis grupėmis, Toronto P. L. Dienų metu garsinom Australijos lietuvių vardą — Dana Levickienė, su džiaugsmu man pareiškė:

— Jausdama, kad galiu ir aš padėti šiam "Svajonių" vienetui, įsijungiu ir aš į jį. Kartu su jomis, mes norime, kad būsimasis J. Kongresas Australijoje būtų kuo sėkmingesnis. Jau dabar su jomis dirba apie 50 žmonių ir aš tikiu ir linkiu, kad tiek "Svajonės", kurių paskiri muzikiniai talentai yra tikrai išskirtini, tiek ir visas PLJ Kongresas čia, turėtų kuo geriausiai pasisekimą. Pradžią yra padaryta labai gera. Tikiuosi, kad ir pabaiga bus dar geresnė.

Pačios dainininkės taip pat mielai sutiko atsakyti į kelis klausimus.

— Kaip prasidėjo jūsų "Svajonių" darbas ir kokie jūsų yra tikslai?

— Kai buvo nuspręsta rengti sekantį PLJ Kongresą Australijoje ir visi reikalai tiek su mūsų jaunimo, tiek ir su Pas. Liet. Jauni-

mo pirmininku buvo Melbourne ir vėliau Canbergoje, aptarti, tai ir mes, būdamos jaunimo atstovės, nutarėme aktyviai į šį darbą įsijungti, pasakė, kone visos iš karto, Birutė, Virginija ir Zita. Mūsų tikslas yra kaip nors pačioje Australijoje surinkti daugiau finansinių lėšų, kas yra taip reikalinga geram Kongreso paruošimui. Be savųjų koncertų, kuriuos rengiame visoje Australijoje ir kurių visas pelnas eina į bendrą kasą, mes išleisime savąją plokštelę, dalyvausime įvairiuose rengimuose ir tuo bent dalimi prisidėsime prie sunkių ir didelių Kongreso rengimo darbų.

— Kodėl jūs taip pamėgote lietuvišką dainą ir kada įsitraukėte į aktyvų lietuvišką gyvenimą?

— Su Jaunimo Sąjunga esu jau 12 metų, pasakė Birutė Kymantienė, nors kongresuose neteko dalyvauti. Jau eilę metų dainuoju Dainos Sanbūryje, į kurią ir savo vyrą (Australijos lietuvių tinklinio rinktinės dalyvį Amerikoje ir Kanadoje) įtraukiau. Lietuviška daina man labai patinka. Jaunoji Virginija Bruožytė, konservatorijos studentė pasakė: "Esu dėkinga savo tėveliams už tai,

nes mūsų visa šeima yra labai dideli lietuviškos dainos mėgėjai ir mes labai dažnai visi dainuojam."

Zita Prašmutaitė, kaip ir jos sesutė Birutė yra labai gerai žinomos mūsų lietuviškame ne tik muzikiniame, bet ir jaunimo gyvenime.

— Aš esu savo tėvelių išauklėta lietuviškoje dvasioje ir man yra pasitenkinimas dirbti su lietuvišiais, pareiškė besišypsanti Zita.

Būsimasis Jaunimo Kongresas tikrai įžiebė tą stiprią lietuvišką kibirkštį į mūsų jaunimo širdis. Jau neskaitant Melbourne, kur visuomet budavo jaunimo veiklos centras ir Sydnėje lietuviškas jaunimas pabudo. Praeitais metais baigusi odontologiją Rita Barikutė, žinomų mūsų veikėjų dr. ir skautų vadovo Balio Barkaus dukra, pasiėmė vadovauti Jaunimo Sąjungos skyriui Sydnėje. Ir jos įdėtas darbas jau yra labai pastebimas dabar. Kartu su iškiliuoju mūsų krepšininku Audriumi Svardeniu ir jaunaisiais Savaitgalio mokyklos muzikos mėgėjais: J. Ankum — vargonais, R. Čirvinu — gitara ir D. Stasiūnaičiu — būbais, jie padėjo "Svajonių" koncertui scenoje.

Sveikindamas puikias "Svajones", jų visus vadovus ir vadoves ir visą Australijos Jaunimo Kongreso Rengimo Komitetą, aš linkiu kad su atgimusia lietuviška dvasia ir jaunatvišku entuziasmu jūs parodytumėte, kad ir čia, Kengūrų žemėje, lietuviška karšta ugnis dar stipriai dega jūsų lietuviškose krūtinėse. Geriausios sėkmės jūsų ateities darbuose.

GRINDER HAND-CARBIDE

Looking for advancement? Willing to relocate to Wisconsin?

We are looking for the right person to lead our carbide dept. Must be experienced in all areas of carbide grinding 90%. Of our work requires holding tolerances of .00005 or less, the remaining 10% is the .0001-.0002 tolerance range. If you feel you can hold these types of tolerances & could train others, you might be the person we are looking for. Some supervisory experience helpful but is not required. Call collect 414-355-0207, Milwaukee Precision Corporation, 8236 W. Parkland Court, Milwaukee, Wisc. 53223. (23-25)

MACHINIST needed for N. Carolina Aluminum Fabricator. Also: SET-UP PERSONS, FOREMEN, TOOL MAKERS. Must have good knowledge of milling equip., punch presses, etc. 1-800-221-0998 Mon.-Fri. ask for Mr. Kelliher. (18-22)

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

KŪRYBA IR MOKSLAS

Aleksio Rannito M. K. Čiurlionis

(2)

Stasys Santvaras

Kiekvienas meno kūrėjas — rašytojas, dailininkas, muzikas, architektas ar aktorius — stengiasi atsiremti į kurią nors filosofinę mintį, stengiasi sukurti savo asmenišką pasaulėžiūrą ir pasaulėjautą. Be abejo, savo buvimo pagrindų ir prasmės, savo filosofinio pasisakymo jieškojo ir M. K. Čiurlionis. Tiems dailininko jieškojimams, tam jos sielos nerimui yra skirtas Al. Rannito rašinys "Filosofinio pagrindo jieškojimai" (In search of a Philosophical Background). Čia rasim Dostojevskį, Descartą, Kantą, V. Ivanovą, Nietzsche, Locką, Plotiną, Neoplatonizmą, induizmą, krikščionybę ir kt. Įdomūs ir savaimingi tie Al. Rannito filosofinio pagrindo jieškojimai M. K. Čiurlionio kūryboje. Ar jie įspėjo Čiurlionio mįslę — būtų ilga ir sudėtinga šneka. Tačiau gai nesvyruosim ir su autorium nesiginčysim, kai jis daro vieną kitą išvadą, pvz.: "Čiurlionio idealizmo, be abejo, negalime vadinti pliuralistiniu ar poetiniu-filosofiniu, o tik determinuotu idealizmu" (37 psl.). Visi Čiurlionio potėpiai — horizontalūs ir vertikalūs, anot Rannito, veržiasi į pirmą pradę Būtį, į Absoliutą, į Dievą. Tikėdamas dinaminį panteizmą, Čiurlionis esąs religinis optimistas: "kai jis įjungia save į didžiąją Buvimo Grandinę, jis tai daro su nuostabiu nesuvaržytu jausmu ir džiaugsmingumu" (33 psl.). Šiame rašiny, kaip ir kituose, žėri Al. Rannito įtaigus kalbėjimas ir erudicija.

Laike per amžius buvo daug įvykių, nuotykių, juokingų ir dramatiškų atsitikimų. Laike gyveno, jieškojo savęs, kūrė, perbėgo ne vieną giedrą gyvenimo sieksnį, o vėliau paskendo tragizmo kupinoj tamsoj ir mūsų M. K. Čiurlionis. Al. Rannitas savajame essay "Laikas Čiurlionio kūryboje" (Time in Čiurlionis, 41 psl.) į savo uždavinį žvelgia itin plačiu žvilgsniu, straipsnį dalina į šešias atskiras dalis. Laikas Čiurlionio kūryboje esąs reikšmingas kaip Zeitgeist, kas yra bū-

dinga Europos meno moderniajam sąjūdžiui; laikas kaip technikos elementas, kaip įvairiais laipsniais atsiskleidžiantis ir išgyventas kūrėjo žodis; laikas kaip daugiareikšmis fenomenas, Čiurlionio darbuose pasireiškiantis regimom formom. laikas kaip nereali tikrovė, kurioje sutinkami mistiniai, kartais net okultiniai patyrimai; laikas kaip muzikos elementas (prisiminkim, kad visų pirma M. K. Čiurlionis buvo muzikas-kompozitorius, St. S.), kur akis akin susiduriam su akcentu, periodu, ritmu, muzikiniais tempais ir kt.; visa tai, anot Rannito, randa gyvą atgarsį ir M. K. Čiurlionio tapyboje "Čiurlionio kūryboj... erdvė ir laikas atsiskleidžia ypatingu būdu. Erdvė jam darosi žymiai savaimingesnė, iš tikro — priemonė, ne medžiaginė, bet formalinė mintis, ir tai pirmą kartą meno istorijoje pasireiškė kaip naujovė, drauge ir naujas santykis tarp laiko ir erdvės" (46 psl.). Kaip regim, čia Al. Rannitas mėgino pažvelgti į M. K. Čiurlionio kūrybos platumas ir gilumas.

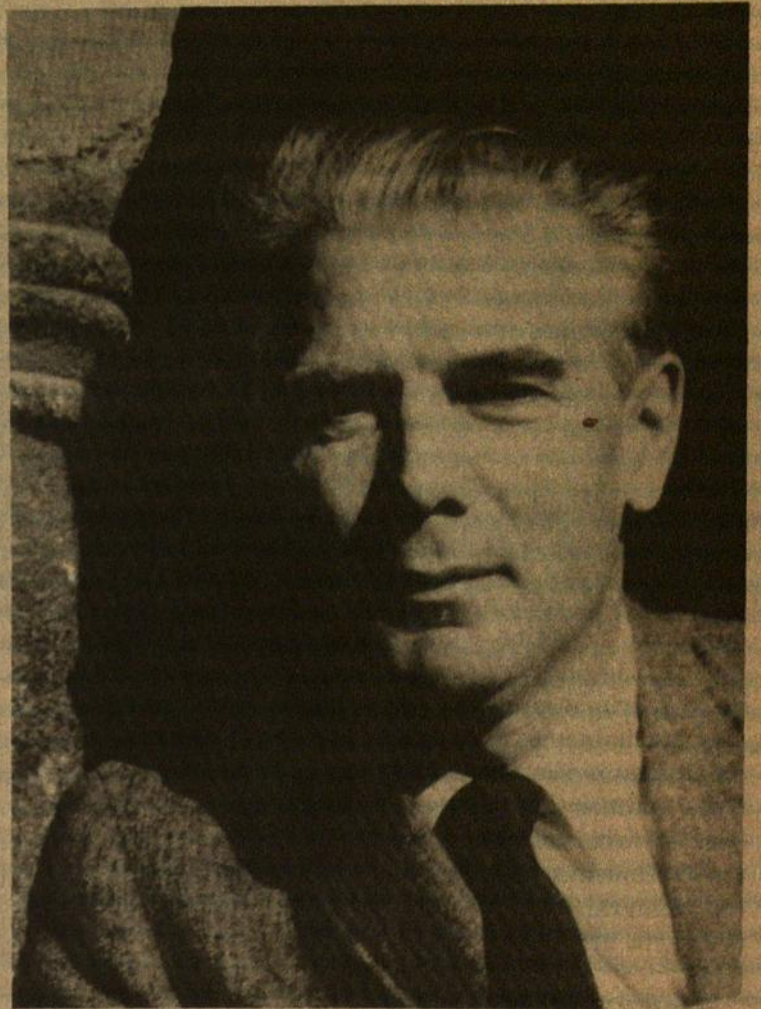
Simbolizmas turbūt yra itin būdingas lietuvių sielos bruožas. Simbolizmo pradų nesunkiai rasim lietuvių liaudies kūryboje, rasim ir atskirų kūrėjų darbuose. Dailės meno kritikai, bejieskodami jam vietos pasaulinėje meno istorijoje, nemenką kiekį simbolizmo srovės pėdsakų randa ir M. K. Čiurlionio tapyboje. Tos problemos nagrinėjimui yra skirtas ir Al. Rannito vertingas straipsnis "Čiurlionis ir simbolizmas" (Symbolizations in Čiurlionis, 49 psl.). Taręs, kad Čiurlionio simbolizmas turėtų būti aptariamas, kaip veržimasis į gryną poeziją, Al. Rannitas pastebi, kad ši Čiurlionio kūrybos problema dar nėra prideramai tyrinėta, kad ji esanti sunki ir sudėtinga, tos problemos studija pareikalautų didžiulių pastangų, tokių pastangų, kurios randamos Londono universiteto Warburgo institute...

Al. Rannito essay "Prisilietimai prie moderniniojo meno srovių (Touching upon the Currents of Modernist Movement, 61 psl.) — 18 puslapių studija, iš tikro yra sąvadas tų svarstymų, nagrinėjimų ir teigimų, kuriuos Al. Rannitas šen ir ten yra anksčiau paskelbęs (neabejotino prestižo žurnaluose kaip Das

Kunstwerk, Das Goldene Tor, Arts (Paryžiuje), La Biennale di Venezia, Journal of Baltic Studies, Lituanus ir kt.). Šiame savo rašiny autorius naudojasi lyginamuoju metodu, cituoja reikšmingų meno kritikų pasisakymus, plačiuose kultūros baruose jieško atramos savo teigimams, bet nekeičia savo esminių ir anksčiau tartų nuomonių apie Čiurlionio kūrybą. Ir dar kartą čia jis panagrinėja kai kuriuos M. K. Čiurlionio kūrinius, bando juos greitinginti prie kitų dailininkų darbų, gimusių neramaus ir audringo laikotarpio sąvartose. Pagaliau dar vieną sykį Al. Rannitas drąsiai taria: "Galutinė analizė į Čiurlionį reikia žiūrėti, kaip į unikalią figūrą, kuri pajėgė sukurti savo stilių ir savo namarią viziją" (78 psl.).

Dailės menas yra patraukli tema ne tik meno tyrininkams, bet ir ne vienam rašytojui, kuris yra giliau susipažinęs su grafikos, tapybos ir skulptūros technikomis. Al. Rannitas yra meno kritikas ir istorikas. Jo straipsniai apie M. K. Čiurlionį akivaizdžiai rodo, kad toje girioje jis negali paklysti. Toj "girioj" (tiksliau — turtingoj bibliotekoje, kurią jis buvo sukaupęs) velionis rašytojas daug ko išmoko. Čia jis sukūrė ir savo eseistikos stilių, gražų, patrauklų ir prasmingą kalbėjimą apie dailės kūrybą. Tas Al. Rannito stilius atspindi mūsų išgyventą laiką ir to laiko įvairių kultūrinių problemų nagrinėjimą (Czesław Miłosz'as turbūt yra tolygus poetas ir eseistas, kas jo rašinius skaitė ir su jo stilium susipažino, ras neabejotino giminingumo su Al. Rannito eseistikos stiliumi). Taigi ir čia aptariamas veiklas yra tikrai daili ir stilinga Al. Rannito kalba apie mūsų M. K. Čiurlionį.

Savaime suprantama, Al. Rannito veikalo "M. K. Čiurlionis" iliustracijos yra labai reikšminga knygos dalis, čia juk pats dailininkas savo darbais į mus prabyla. Tų darbų reprodukcijų atranka rūpinosi dail. Kazys Varnelis, jų techniniu atlikimu — dail. Petras Aleksa, jos užima didesnę leidinio dalį — 32 spalvoti ir 64 "juoda-balta" paveikslai. Tačiau tai yra ta veikalo dalis, kurią iš tikro labai sunku aptarti. Braidžioti arogantiško kritici-

Aleksis Rannit

mo seklumom čia būtų rizikinga ir net negarbinga. Kodėl?..

M. K. Čiurlionio tapybos kūrinių mes nematėm 41 metus, tik žinom, kad tame laikotarpy Lietuvoj jie buvo susilaukę ne tik pasmerkimų ir paniekų, bet jų vos nepražudė ir gamtinė nelaimė — kai vieną pavasarį Nemuno potvynis užliejo buv. Lietuvos banko rūmus, kurių seifuose ir pokario metu buvo saugomi Čiurlionio tapybos darbai. Tad ar galima tvirtai pasitikėti tom foto nuotraukom (ypač juoda-balta), kurios pateko į K. Varnelio ir P. Aleksos rankas? Štai, Vilniuje prieš dešimt metų buvo rimtai garsinama Čiurlionio monografija, kurios spausdinimu rūpinosi viena vokiško Leipzigo spaustuvė (kadai-se buvusi garsi savo oleografijom). Į Kauną atvyko specialūs fotografai, ilgėlesnį laiką savo aparatais jie Čiurlionį kankino, o kai leidinys pasirodė viešumoje — jo iliustracijos buvo buginančiai blankios!..

Žymiai geresnis Čiurlionio spalvotų reprodukcijų aplankas buvo išspausdintas Paryžiuje, Prancūzijoje. Tą medžiagą čia minimam leidiniui panaudojo artimi Al. Rannito bendradarbiai K. Varnelis ir P. Aleksa. Spalvotos leidinio iliustracijos, tegu tobulai ir neatspindi tikrojo Čiurlionio, techniniu požiūriu atliktos rūpestingai ir švariai. Reprodukcijos "juoda-balta" savaime yra tik originalų atspindžiai. Tik tokie "bepalviai" atspindžiai mus pasitinka ir Al. Rannito "Čiurlionyje". Dailės meno žinovui, jeigu toks atsiras-

tų, tie blankūs paveikslai padės M. K. Čiurlionio pasaulį susigaudyti (jis gi puikiai žino, kad juoda-balta fotografija dailininko kūrinių ir jo spalvinių niuansų anaipol neišsako).

Baigdamas savo įspūdzius rašyti, noriu tvirtai pabrėžti: štai galų gale sulaukėm rimto ir vertingo veikalo apie M. K. Čiurlionio kūrybą anglų kalba. Savo išoriniu pavidalu tai vienas mūsų gražiųjų leidinių, gimusių išeivijoje. Jį išleido Lietuvių biblioteka Chicagoj, Ill. Tekstų autorius, kaip jau žinom, neseniai miręs estų poetas Aleksis Rannitas; leidinio bibliografija, planu ir reprodukcijų atranka rūpinosi Kazys Varnelis; redakcijos asistentė — Nijolė Gražulienė, techninis redaktorius — Petras Aleksa; spausdino Morkūno spaustuvė (gražūs romėniški šriftai, dailus laužymas, švari spauda); spalvotas reprodukcijas darė Bell Litho, Inc.; leidinio išleidimą atskirom sumom parėmė Lietuvių fondas ir Lietuvių Amerikiečių meno klubas; M. K. Čiurlionio monografijos paruošimu ir išleidimu sielojosi komitetas, kurį sudarė pirm. Povilas Gaučys, sekr. Kazys Bradūnas, išd. Jonas Jurkūnas, meno vadovas Kazys Varnelis.

Al. Rannitas savo giesmę, rašytą ilgus metus ir dedikuotą M. K. Čiurlioniiui, baigia eilėraščio posmu, kurį čia apytikriai išverčiau į lietuvių kalbą:

Žodis yra lūžtanti šviesa
Prie nežvelgiamų gelmių;
Netgi jūsų mylimi žodžiai
skendi

(Nukelta į 6 psl.)

Aleksis Rannit: Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Lithuanian Visionary Painter, 1984 by Lithuanian Library Press, Inc.; Printed in the USA; kaina — 25 dol.

(4)

Aleksandras Merkelis

Bėgant nuo bolševikinio teroro...

Kas mes esame?

Vokiečiai stengėsi kuo daugiausia lietuvių įjungti į savo kariuomenę Rytuose. Tačiau lietuvių tauta toms jų pastangoms sėkmingai priešinos. Ryžtingas ir vieningas lietuvių tautos pasipriešinimas niekais paverstė vokiečių pastangas suorganizuoti lietuvišką SS legioną. Lietuvoje įsivyravus banditizmui ir vokiečiams padarius žymių nuolaidų, pagaliau, generolas Povilas Plechavičius sutiko organizuoti Vietinę Rinktinę, į kurią lietuvių tautos buvo žiūrima kaip į savosios kariuomenės užuomazgą. Tačiau ir Vietinės Rinktinės likimas buvo tragiškas: ji tapo vokiečių klastos ir žiauraus smurto auka. Nemažai jos vyrų buvo prievarta atgrusta į Vokietiją.

Vietinė Rinktinė vokiečių buvo pradėta likviduoti 1944 m. gegužės 15 d. Tą dieną Kaune buvo suimtas Vietinės Rinktinės štabas, o ryt dieną pradėta nuginkluoti jos batalijonai. Nuginkluojamųjų batalijonų kareivinės buvo apsupamos tankėtimis ir SS dalinių puolamos kulkosvaidžiais ir kitokiais automatiniais ginklais. Ypač žiauriai buvo nuginkluoti Vietinės Rinktinės batalijonai Vilniaus krašte, kur jie sėkmingai kovojo su išplitusiu banditizmu. Taip, pavyzdžiui, nuginkluojant vieną lietuvių batalioną, be jokios kaltės ir priežasties buvo sušaudyta 13 lietuvių karių: eiliniai — Antanas Dirvelis, Juozas Kurelaitis, Jonas Šileika, Vytautas Kymantas, Vytautas Grybas, Stasys Bakanauskas, Alfonsas Bareiša, Antanas Juodis, Pranas Norušis; grandiniai — Antanas Vasiliauskas, Jonas Sabaliauskas, Aleksas Stankevičius ir jaun. puskarininkis Ruseckas, 1944 m. gegužės 17 d. Vilniaus krašte, Paneriuose, 306 batalijono buvo sušaudyta 17 karių: jaun. puskarininkai — Stasys Jasiūnas, Petrauskas, Antanas Lukošius, Kazys Bečys, grandiniai — Kazys Linauskas, Stasys Venslauskas, Stepas Dautotas, Ipolitas Aramavičius ir Jonas Jonikas; eiliniai Jonas Kryževičius, Jonas Jankauskas, Apolinaras Bugenis, Vincas Maciukas, Stasys Vasiliauskas, Jonas Tamulevičius, Petras Padvalskis ir Vladas Alekna. Tų pat metų gegužės 21 d. Vilniuje vienų kareivinių kieme vokiečiai išrikiavo apie 800 nuginkluotų Vietinės Rinktinės karių, iš jų tarpo išrinko 12 vyrų, juos nuvežė į Panerius ir sušau-

dė. Taip pat buvo sušaudyti ir 41 rinktinės karių, kurie prieš Vietinės Rinktinės nuginklavimą už mažus drausmės nusikaltimus buvo pasodinti į dabokles.

Didesnei daliai Vietinės Rinktinės karių pasisekė įvairiais būdais pasprukti ir pasislėpti miškuose. Vis dėlto apie 3400 vyrų gestapininkai suėmė ir išvežė Vokietijon, kur jie, kaip "Luftwaffes" kariai, dirbo aerodromuose ir fabrikuose. Daug jų pateko į Vakarų Sąjungininkų belaisvę. Vokiečių gestapas taip žiauriai elgėsi su Vietinės Rinktinės vyrais dėl to, kad Vietinė Rinktinė buvo organizuojama su Lietuvos rezistentų pritarimu, jos kariai buvo patriotiškai nusiteikę, ir pati rinktinė vadovavosi lietuvių tautos interesais.

Budrusis vokiečių gestapas jau iš pat Lietuvos okupacijos pradžios matė, kad lietuvių tauta siekia savo laisvės ir negali pakęsti okupacinio jungo. Vokiečių okupaciniam režimui žiaurėjant ir jų kolonizaciniams planams bei pastangoms Lietuvoje ryškėjant, lietuvių tautos rezistencinis veikimas plito ir stiprėjo. Lietuvių tautos rezistencija, spontaniškai kilus pirmosios bolševikų okupacijos metu, kai Lietuva smurtu ir klasta raudonosios armijos buvo užgrobtą ir į Sovietų Sąjungą inkorporuota, nuolat didėjo. Lietuvos pogrindyje veikė rezistentinės politinės ir kovos organizacijos. Ir lietuvių tautos rezistenciniam veikimui vokiečių okupacijos metu sąlygos buvo žymiai geresnės, negu bolševikų. Pirmosios bolševikų okupacijos pradžioje lietuvių visuomenė savo šviesuomenės dalies, paklusiosios komunistinei propagandai, buvo desorientuota, ir tik masiniam žmonių vežimui prasidėjus, ji pilnai tesusiorientavo, kas yra bolševizmas, ir koks likimas lietuvių tautos, patekusios po jo letena. Bolševikų okupacijos metu lietuvių rezistencinę veiklą smarkiai trukdė ir gausybė šnipų, NKVD užverbuotų už pinigus ir teroro priemonėmis. Vokiečių okupacijos metu šnipų jau buvo žymiai mažiau ir lengviau buvo galima nuo jų apsisaugoti. Jei pirmosios bolševikų okupacijos metu, ypač jos pradžioje lietuvių rezistentų eiles daugiausia sudarė jaunimas, moksleiviai ir studentai, tai vokiečių okupacijos metu visa lietuvių tauta buvo rezistenciškai nusiteikusi.

Pirmosios bolševikų oku-

pacijos metu lietuvių rezistencinis nusiteikimas ir veikimas kilo spontaniškai iš apačios. Viršūnės arba laikėsi pasyviai, o kai kurios net palinko bolševikų pusėn. Tik Lietuvos pasiuntiniai užsienyje vieningai ir ryžtingai savo diplomatinėmis notomis protestavo prieš Lietuvos laisvei padaryta smurtą ir Lietuvos inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Lietuvos pasiuntiniai savo notose viešai protestavo prieš neišprovokotą Socialistinių Sovietų Respublikų agresiją, kuri pažeidė sutartis, tarptautinės teisės nuostatus ir Lietuvos suverenumą. Jie savo notose pareiškė, kad tariamojo Liaudies Seimo 1940 m. liepos 21 d. nutarimas, kuris yra primestas svetimosios vyriausybės, nėra teisėtas ir legalus ir visiškai neatitinka lietuvių tautos valią, kuri niekuomet nepripažins pažeistos jos teisės gyventi savo tėvų žemėj laisvai, nepriklausomai ir suvereniškai.

Lietuvos pasiuntiniai, savo protesto notomis pirmieji pradėjo Lietuvos rezistencinę veiklą, sudarė Europoje Tautinį Lietuvos Komitetą, kurio uždavinys buvo derinti visus Lietuvos diplomatinį postų ir viso pasaulio lietuviškų organizacijų pastangas Lietuvai atstatyti, globoti užsienyje likusius Lietuvos piliečius ir, kol politinės aplinkybės neleis sudaryti Lietuvos vyriausybės, bendrai ginti lietuvių tautos interesus. Lietuvos pasiuntinių protesto notos rado platų atgarsį visame pasaulyje ir paskatino užsienyje gyvenančius lietuvius organizuoti Lietuvos laisvės kovą. Pirmieji tai padarė Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai, įsteigdami Lietuvai Gelbėti Tarybą, į kurią įėjo trys Amerikos lietuvių pagrindinės srovės: katalikai, tautininkai-santariečiai ir socialistai. Vėliau užsienyje susiorganizavo Vokietijoje Lietuvos Aktyvistų Frontas, kuris inspiravo ir koordinavo pirmosios bolševikų okupacijos metu lietuvių rezistencinę veiklą.

Vokiečių armija, žygiuodama per Lietuvą į Rytus, jau rado lietuvių tautą sukilusią prieš savo pavergėjus, ir dar vokiečiams nepasiekus Kauno, 1941 m. birželio 23 d. rytą per Kauno radiją buvo paskelbta, kad "nuo šiandien atstatoma suvereninė nepriklausoma Lietuvos respublika su sostine Vilniumi". Tuo pat buvo perskaitytas ir Vy-

riausio Partizanų Štabo aktas, kuriuo buvo sudaroma Laikinoji Lietuvos Vyriausybė. Nors vokiečiai okupavę Lietuvą jos nepriklausomybę tuo pat užgniaužė, tačiau jie ir žiauriausiomis priemonėmis nebepajėgė užsmaugti Lietuvos rezistencijos, nepalaužiamą Lietuvos siekimos laisvės ir nepriklausomos valstybės atstatymą. Kai kurie žymesnieji Lietuvos veikėjai vokiečių karinei ir civilinei vyriausybei rašė memorandumus, kuriuose pareiškėdavo lietuvių tautos aspiracijas ir vokiečių lietuviams daromas skriaudas. Tie memorandumai buvo slapta skleidžiami ir tautoje jie, be abejo, dar labiau kėlė tautos rezistencines nuotakas. Vokiečių okupacijos metu lietuvių rezistencinės veiklos viena iš didžiausių priemonių buvo pogrindinė spauda. Ji buvo spausdinama įvairiomis priemonėmis, pradedant šafirografu bei rotatoriumi ir baigiant spaustuve.

Per ketverius vokiečių okupacijos metus Lietuvoje leista per dvidešimt įvairiais pavadinimais slaptų laikraštėlių: **Nepriklausoma Lietuva, Į Laisvę, Laisvės Kovotojas, Lietuva, Lietuvos Laisvės Trimitas, Viena Kova, Vardan Tiesos, Baltija, Atžalynas, Jaunime Budėk, Pogrindžio Kuntaplis, Lietuvos Judas, Tautos Žodis, Frontas, Apžvalga, Lietuvos šaulių Sąjungos Biuletenis, Užsienių Politikos Apžvalga, Naujas Žygis, Mūsų Žemė, Politinės Naujo žygio Apžvalgos** ir kt. Kai kurių pogrindžio laikraštėlių tiražas siekdavo ligi 10,000 egz. Kadangi antraisiais vokiečių okupacijos metais gimusi lietuvių pogrindžio spauda palaikė ir ugdė Lietuvoje rezistencines nuotakas, tai daugiausia į ją buvo nukreiptas gestapo dėmesys ir jo nesigailėta pastangų tai spaudai sulikviduoti.

Nuo 1943 metų pavasario naciai energingai bei sistemingai ir pradėjo lietuvių tautos bei jos kultūros naikinimą. Tų metų kovo 16 d. Kaune, Vilniuje ir kai kuriuose kituose Lietuvos miestuose gestapas suėmė 46 Lietuvos inteligentus, mokslininkus, profesorius, kunigus, visuomenės veikėjus ir laisvųjų profesijų žmones ir juos tų pačių metų kovo 25 d. sugrūdė į Stutthofą KZ. 1943 m. balandžio 29 d. Vilniuje ir Kaune buvo suimti keli spaustuvių darbininkai, laikraštininkai, karininkai ir inžinieriai viso per 20 žmonių, kurie taip pat buvo uždaryti Stutthofą KZ. 1943 m. kovo 17 d. naciai uždarė visas aukštąsias Lietuvos mokyklas ir jas uždarydami, mėtydami studentus iš bendrabučių.

Štai vienas iš daugelio

vaizdų, rodančių, kaip žiauriai naciai naikino lietuvių tautą, 1943 m. birželio mėnesį SS daliniai Vilniaus krašte, Valkininkų valsčiuje sudegino lietuvišką Pirciupio kaimą ir drauge su juo 120 vyrų, moterų ir vaikų. Apie šį baisų įvykį pogrindžio laikraštėlis **Į Laisvę** tų pat metų Nr. 11 taip rašo: "Atvykę SS banditų daliniai, tie daliniai, į kuriuos nori ir lietuvius prievarta įtraukti paversti į savę panašius banditus, išriškavo aikštėje visą kaimą. Atskyrė vyrus ir nuo 2 metų berniukus į vieną vietą ir moteris su kūdikiais į kitą vietą, varė po 15-20 žmonių į namus, kuriuos užrakindavo ir padegdavo padegamomis kulkomis. Gyvieji turėjo žiūrėti šio baisaus reginio, kol sulaukdavo savo mirties eilės. Motinoms mėtant iš padegty namų savo kūdikius, vokiškieji banditai juos mesdavo atgal į ugnį. Veik visą dieną rudieji barbarai vykdė šią baisią egzekuciją, kal visus gyventojus išžudė. Gyventojai nesislėpė ir nebėgo, nes nieko pikta nebuvo padarę".

Nacių įsiutimas prieš lietuvių tautą ir jų sužverėjimas aukščiausią savo laipsnė pasiekė tuomet, kai galutinai išryškėjo jų tuščios pastangos įjungti lietuvių tautą į vokiečių totalinio karo mašiną, kai vokiečių Rytų frontas buvo galutinai palaužtas, ir vokiečių kariuomenė pakrikusiai bėgo į Vakarus. Tai buvo 1944 metų pavasaris.

Lietuvių tautos rezistencinės nuotaikos bei pastangos ir nacių žvėriškas teroras prieš lietuvių tautą vaizdžiai visam pasauliui byloja apie lietuvių tautos santykius su savo okupantu. Tuos santykius dar labiau paryškina gausios antinacinės rezistencijos aukos. Igi šiol surinktais duomenimis per 103 kacetų ir kalėjimų perėjo 29,500 lietuvių. Iš jų ligi šiol surinktais duomenimis kacetuose buvo nužudyta 6,225. Vientik Flossenburgo KZ iškalintų 2,500 lietuvių buvo nukankinta 2,480, Stutthofe iš 1,200 nukankinta 1,100, Oranienburgo KZ iš 700 nukankinta 600 Mauthauseno KZ iš 300 nukankinta 270.

(Bus daugiau)

M.K.ČIURLIONIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Gilesnė jūsų balso prasmė. Kaip kaž kokia ūkana.

Tiesa, Aleksi, žodis yra lūžtanti šviesa prie nežvelgiamų gelmių, į kurias ir Tu stengeisi pažvelgti. Dėkui Tau už tą "lūžtančią šviesą", kurios labai didelę dalį Tu atidavei lietuvių tautai, jos dailiajam žodžiui, jos liepsnojančiom spalvom, jos sielos gelmėm!...

Kalbos vargai

T. Klyga

Spaudai žinučių teikėjai mėgsta kai ką lyg vis puikiau aptarti, pagražinti. O išeina atbulai. Pvz pamini kuriam rimtam suėjime buvusį dalyvį: "atvyko LB pirmininkas su ponias" arba "Liet. garbės konsulas su ponias". Deja, čia tik lokio paslauga, t. y. didoka klaida (ji mūsų kalbininkų pasmerkta dar neprikl. Lietuvoje).

1. **Ponas ir ponias** mūsų kalbon įsibrovė lietuvių ir jų kultūrą slavams gniuždant, kai susidarė du priešingi luomai — ponai ir muzikai. Tada tie ponai labai skriaudė ir niekino muziką artoją ir jo lietuviybę, todėl iki šiol kai kam vadintis ponu nėra malonu.

2. Be reikalo vietoj savojo įkišamas slaviškas žodis.

3. Mūsų išeivija Amerikoje nuo pradžių, dar 19 a., pono titulo vengė, nemėgo.

4. **Ponias** — sąvoka neaiški, netiksli. Kodėl rimtas asmuo atėjo ne su žmona, o su kažkokia ponias? Žmona jam yra tik viena, o tų ponias būna daugybė salėje sėdinčių.

5. Vengiant vadinti žmona, vartojant tik bendrą bet kuriom moterim titulą — lyg paneigiama pagarba poros santuokiniam luomui.

6. Žodis **žmona** garbingesnis ir tikslesnis: ne tik lietuviškas, bet jis reiškia mūsų tautos kultūros ilgamžę tradiciją, kad moteris buvo lygiavertė, nes pastatoma lygia greta: ŽMOGUS ir ŽMONA!

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

'TRYPTINIO' 35 METŲ SUKAKTIS

Emilija Čekienė

Šiomet ne eiliniai sukaktuviniai metai, kuriuose ypač pasižymi tautinių šokių ansambliai. Tokią 35 metų sukaktį gegužės 25 d. iškilmingai paminėjo New Yorko tautinių šokių ansamblis "Trytinis", vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės, Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y. Programą pradėjo Maironio mokyklos mažieji mokiniai deklamuodami, dainuodami ir šokdami. Jiems vadovavo Raimondas Balsys.

Po to pasirodė vyresnės puikiais tautiniais drabužiais apsirengę ansamblio grupės, vėliau buvę šokėjai ir pagaliau subrendę jaunuoliai ir vyresnės mergaitės.

Nors labai buvo turtinga tautinių šokių programa, tačiau įdomiai publiką žavėjo ir lietuviškų liaudies dainų vienetas Harmonija, vadovaujamas Viktoro Ralio. Kad šokėjai gautų progos atsikvėpti, Harmonija vis atlikdavo po keletą liaudies dainų publikos palydimi gausiais plojimais. Programa be pertraukos tęsėsi gana ilgai, bet visi buvo patenkinti, nes ji buvo įvairi. Pasibaigus programai "Tryptinio" vadovė J. Matulaitienė pakvietė publiką sugiedoti visiems kartu Lietuva brangi mano Tėvyne...

Prasidėjo vakarieni prie puikiai padengtų stalų ir pačių šokėjų ir jų motinų paruoštų valgių. Visiems pasistiprinus vėl prasidėjo linksmoji šokių dalis — šokiai skirti visiems. Ilgai "Tryptinio" programą stebėjusi publika energingai ir linksmiai pajudėjo iš vietų.

Ir taip ši istorinė ilgo amžiaus sulaukusi iškilminga sukaktuvinė šventė džiaugsmu ir pasididžiavimu nuiteikė visus, matant ir jaučiant, kad čia lietuviybė tebėra gyva jaunųjų ir pačių jauniausių širdyse.

Šios šventės rengimo komiteto pirm. G. Žemaitaitis paskaitė "Tryptinio" vadovei atsiųstus sveikinimus: Lietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio, LB Krašto valdybos pirm. dr. A. Butkaus, LB švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūno, LB New Yorko apyg. pirm. A. Vakselio, Lietuvių Tautinių šokių instituto pirm. G. Gobienės, Kanados ansamblio "Gintaras" vadovaujamo J. ir R. Karasiejų, Chicagos tautinio meno ansamblio "Grandis" vad. I. Smieliausienės, ansamblio "Gyvtaras" vadovaujamo G. Breichmanienės, "Liepsna" vad. A. Brazinsko ir kitų.

Per 35 metus tame "Tryptinio" ansamblyje šokęs jaunimas tos sukakties proga savo buvusią vadovę apdovanojo įvairiomis dovanomis, kurios visuomet jai primins lietuvių jaunimo meilę Lietuvai ir dėkingumą jai už tos idėjos stiprinimą jų širdyse ir mintyse. Daug sveikinimų gavo iš tolimų vietovių draugų, bendradarbių, buvusių šokėjų tėvelių ir jų pačių dabar jau gyvenančių kituose kraštuose. Šventėje dalyvavo ir Jadvyga Reginienė, praeitos didžiosios Tautinių šokių šventės vadovė, D. Dzikiene Hartfordo ansam-

Po operos Don Carlo premjeros sol. Aldona Stempužienė su operos dirigentu Arūnu Kaminsku. Lino Stempužio nuotr.

blio vadovė ir daug kitų. Tačiau tenka apgailestauti, kad dar daug labai daug buvo norinčių dalyvauti, bet nebuvo vietų. Nors buvo skelbiama, kad bilietai išparduoti gana anksti, bet ne visiems jų užteko.

Už taip nuoširdžiai įvertintą jos 35 metų darbą J. Matulaitienė visiems nuoširdžiai padėkojo.

PRINTING OFF-SET PRESSMEN OFF-SET CAMERAMEN OFF-SET STRIPPER

with 4 color experience helpful but not necessary immediate opening with growing North Central Ohio printing firm. Reply to D&S Advertising, Mr. Nick Patrick, 140 Park Ave. East, P. O. Box 876, Mansfield, Ohio 44903. (23-29)

Drivers OVER-THE-ROAD DRIVERS

- Late model equipment
- Percentage pay
- Hospitalization available
- Dry Van or Flatbed division
- Immediate employment

Call Annette or Vicki
In Safety

(800) 447-0311

Mon-Fri, 9am-5pm
PRE-FAB TRANSIT CO.
P.O. Box 146
Farmer City, IL 61842

OCCUPATIONAL THERAPIST & PHYSICAL THERAPIST

Erie County Board of Mental Retardation & Developmental Disabilities is seeking licensed therapists to provide services to persons having mental retardation or developmental disabilities. Send resume to: Al D'Etorre, Erie County Board MR/DD 4405 Galloway Rd. Sandusky, Ohio 44870.

Emilija Čekienė

BIRŽELIO SEKMADIENIS

(2)

Novelė

— Pražuvom, pražuvom, — staiga įbėgo susijaudinusi kaimynė Julė Radikienė ir vis dejuoja.

— Kas atsitiko? Kodėl pražuvot? — klausiu nustebinta ir nieko nesuvokdama, negirdėjau, kad jos šeimoje būtų kokia nelaimė įvykusi.

— Visi pražuvom, visa Lietuva žūna! — aimanavo ji isteriškai šaukdama. Paskutiniu laiku ypač dažnai matydavau ją kalbant su ponias Domkiene ir kitiems einant pro šalį prislopindavo balsą, kad nesigirdėtų.

— Kur tavo vyras? — paklausė Julė.

— Vakar grįžo iš tarnybos labai susirūpinęs ir neramus. Pasakė, kad krašte darosi neramu ir turėtume tuoj pat važiuoti pas mano tėvus į kaimą, bet kol Danutė pagerės, liepė man porai dienų likti čia, o jis išvyko vienas, nes tuo tarpu, sakė, geriau mieste nebūti ir patarė man iš namų niekur neiti.

— Rimai nepamiršk mūsų, — pasakiau jam atsisveikindama ir likau apstulbusi stovėti šaligatvyje. Jaučiau, kad kažkas aplink mane vyksta, bet nei Rimas, nei ponias Domkienė man

nieko nesakė, — pasiskundžiau Julei.

— Ar negirdėjai, ar neklausėi radijo, kad sovietų raudonosios armijos tankai užplūdo visą kraštą? Ar negirdi, kaip iš visų pusių ūžia, trenkia, visais plentais ir vieškeliais trypia mūsų žemę, drumsčia šio saulėto ryto dangišką ramybę? Tai bolševikai okupuoja mūsų tėvynę, dar taip neseniai iš rusų caro priespaudos laisvam ir nepriklausomam tautos gyvenimui prisikėlusią, per tokį trumpą vos poros dešimtmečių laikotarpį suklestėjusią ekonomiškai, kultūriškai ir politiškai. Suspėjusią garbingai atsišviesinti šalia kitų didžiųjų ir šimtmečius nepriklausomai besitvarkančių valstybių. Ar negirdi, kaip žemė po kojomis dunda nuo tų baisių pragarų mašinų? — kreipėsi į mane siaubo apimta Julė ir čia pat priklaupusi pradėjo melstis. — Dieve, pasigailėk mūsų, išgelbėk mus nuo pražūties! Dieve, pasigailėk mūsų mažos, bet garbingos tėvynės, apsaugok nuo baisaus visa naikinančio priešo. Tėve mūsų...

Aš netrukdyčiau jai melstis. Laukiau, kol praeis tas baisios ekstazės momentas. Julė pakėlė galvą ir aš net krūptelėjau. Sniego baltumo

veidas, įdubusios akys, ne ta Julė, kuri dar vakar buvo. Bandžiau raminti, nes man visa tai neatrodė toks baisus įvykis.

— Jule, mes nepražuvom, tai nėra taip tragiška. Aš įvykius ir sovietų statomus mūsų vyriausybei reikalavimus sekiau ir viską žinau. Liūdna, kad į mūsų tėvynę, į lietuvių gimtąją žemę kraustosi svetimieji, bet jie skelbia, kad į Lietuvos valstybės reikalus nesikiš, tik padės reikalui esant apsaugoti nuo priešų.

— Nebūk mažesnė už savo Danutę. Tai melas, ką jie skelbia, tai klatinga okupanto propaganda nuraminti gyventojus, kad nebruzdėtų, kad vietoje šūvių gėles jiems po kojų mestų. Tai baisi apgaulė! Įžengę ir kojas sušilę jie parodys apgaulingą savo veidą, visomis priemonėmis pradės naikinti mūsų tėvynę. Pirmiausia sudoros lietuvių tautos elitą ir visus tuos, kurie myli savo tėvynę, kurie ir mirti pasiryžę už jos laisvę, o vėliau iš eilės visiems ateis valanda, — kalbėjo kiek aprimusi Julė Radikienė.

— Bet mes gi esame eiliniai žmonės. Valdžioj neturėjom jokių pareigų. Argi mes kalti, kad gimėme šiame krašte, savo tėvynėj ir tame laikotarpyje, kada bolševikai panorėjo ją pavergti, paralyžuoti mūsų tautos gyvenimą ir pajungti savo interesams? Bet už ką jie gali mus bausti, jeigu jiems niekas nei vieno šūvio nepaleido, kai kurie net gėles vietoje šūvių metė. Netikiu, — ramiai įrodinėčiau savo kaimynei Radikienei.

(Bus daugiau)

SKAUTIŠKOS SUSITIKTUVĖS

Nuotraukos ST. ILGŪNO

Kapų puošimo savaitgalį, prityrę skautai ir skautės tradiciniai susirenka pagilinti savo žinias ir sustiprinti pažintį. Šįmet, apie 60 jaunuolių, tarp 13 ir 17 metų, suvažiavo į Dainavą ir tris dienas pagyveno skautišką dviasioj. Buvo dalyvių iš Kanados, rytinės Amerikos pusės, Detroito, Čikagos ir Clevelando. Tema buvo 'Kauno miestas' ir ypatingai buvo nagrinėjama R. Spalio knyga 'Gatvės berniuko nuotyčiai'.

Skautai susirinko penktadienio vakarą, bet oficialus atidarymas buvo šeštadienio rytą. Dalyviai buvo suskirstyti į skil-

tis, pavadintas pagal Kauno miesto rajonus ir tose skiltyse atliko visus užsiėmimus.

Rež. Elena Kudabienė pristatė 'Gatvės berniuko nuotyčiai' knygą ir nustatė linksma toną visam suvažiavimui. Skautai statė Kauno miestą: papuošė valgyklos langus su Kauno miesto vaizdais. Zaidė skautai Panemunėje, dainavo ir linksminosi įvairių vadovų prarastuose užsiėmimuose. Po pietų skautai dalyvavo Skautiškąjį Mugėj, kurioje, lankydamiesi stotis, praturtino savo skautamokslį.

Per vėliavų nuleidimą buvo atliktos Laisvės Varpo apeigos.

Vysk. Paulius Baltakis aplankęs stovyklą su LSB Vyr. skautininku K. Matoniu ir LSS Vyr. skautininke S. Gedgaudiene.

Vakarinė programa prasidėjo su išvaizdintom scenom iš 'Gatvės berniuko nuotyčiai' knygos ir po to visi dalyvavo Kauno kavinėje. Ten skautai ir skautės, apsirengę 1920 m. kostiumais ar kaimiškais drabužiais, išgyveno vakaro pasilinksminimus, kaip būdavo Kaune prieš 60 metų.

Užsibaigus vienai dienai Kaune, sekmadienį skautai pradėjo su šv. Mišiom.

Lengvesne tema - suvažiavę išmoko apie radijo stotį, teatro grimavimą ir scenos ruošą. Po to, skiltys dalyvavo Pasaulinėje Parodoje, kurioje turėjo progą pasisemti žinių apie nepriklausomą Lietuvą. Tęsiant temą apie nepriklausomą Lietuvą, skautai vėliau turėjo surinkti duomenis apie dabartinę Lietuvą ir palyginti tuos faktus su dabartiniu jų gyvenimu JAV arba Kanadoje, pažvelgiant į mokyklos vadovėlius, dainas, religiją, organizacijas ir t.t. Tas visas žinias turėjo pristatyti kitom skiltim diskusijų metu. Vakaras baigėsi labai smagiu ir skautišku laužu ir šokiais.

Paskutinę dieną, po susitikimų įvertinimo, skautai ir skautės lošė 'Smulkmenų persekiojimą' (tai yra 'Trivial Pursuits'). Klausimai buvo pritaikyti 'Gatvės berniuko nuotyčiams', bendram išsilavinimui, lietuviškiems papročiam, dainom ir t.t. Uždarymo laikas greitai atėjo ir visi liūdnai skirstėsi į namus.

Taip, pagal skautišką lavinimo būdus, jaunimas mokosi. Veikiant skiltimis, žinios buvo jiems pristatytos ir jie patys jas

išgavo įvairiais metodais. Jie mokėsi apie skautybę, lietuvi-

bę ir bendradarbiavimą su kitais. Jie turėjo progą būti rimti ir susimastyti, taip pat turėjo progą džiaugtis ir žaisti. Kiekvienas vadovas, kuris pravedė savo paskirtą dalį programoje, atvėrė savo žinojimą ir patirtį. O svarbiausia, patys skautai ir skautės prisidėjo savo entuziazmu ir atviru noru dalyvauti.

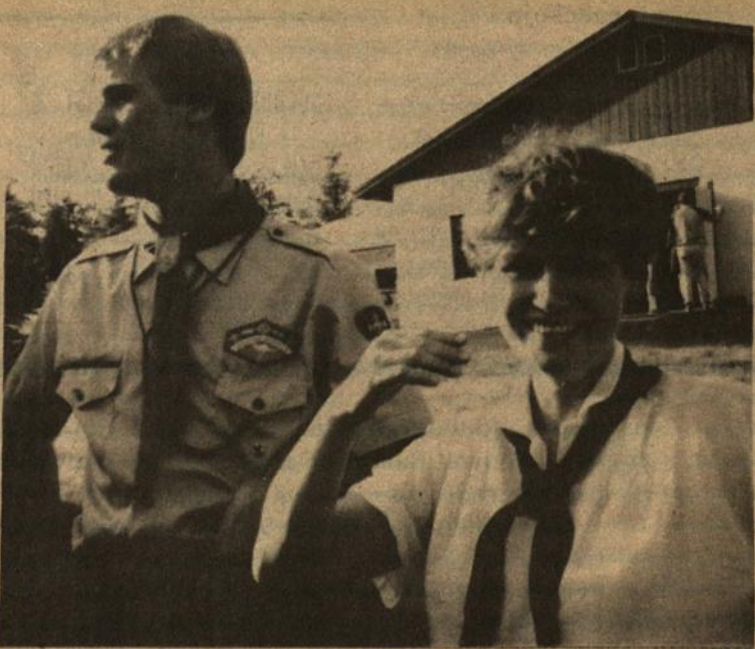
Viską sudėjus kartu - savaitgalis buvo sėkmingas. Išvažiudami visi vėl žadėjo sugrįžti į sekančias 'Skautiškąsias Susitiktuves' ateinančiais metais.

(JT)

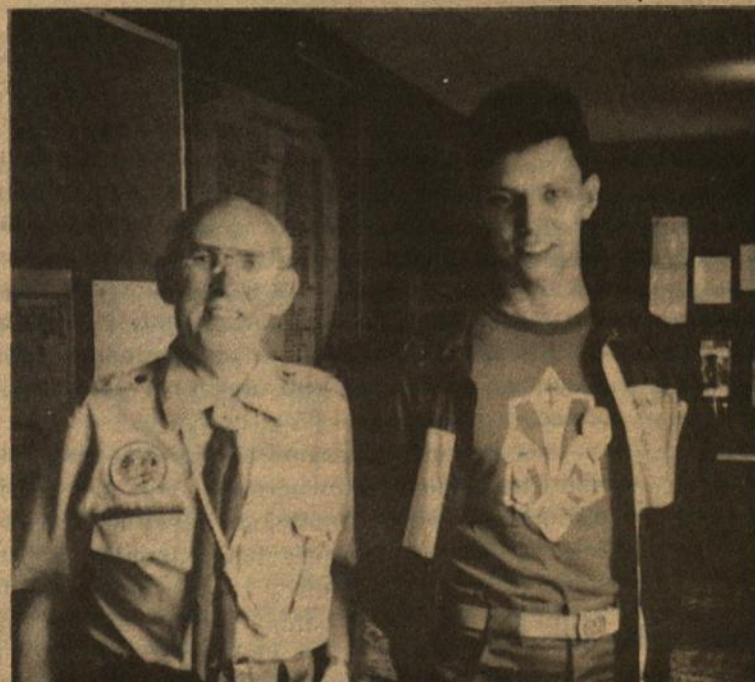
Salimais, Dainavos 'baltuosiuose rūmuose' vykusiam vyr. skaučių, skautų vyčių, gintarių ir jūrų budžių SĄSKRYDŽIUI vadovavo Skyrių vadovai - v.s. Vanda Aleknienė ir ps. Linas Kučas. Įdomioje programoje, šalia skautiškų te-

Belaukiant atžygiuojančių... A. Baltakienė, A. Jarūnas, V. Nasvytytė, V. Juodišiuotė, J. Taorienė, J. Orentas.

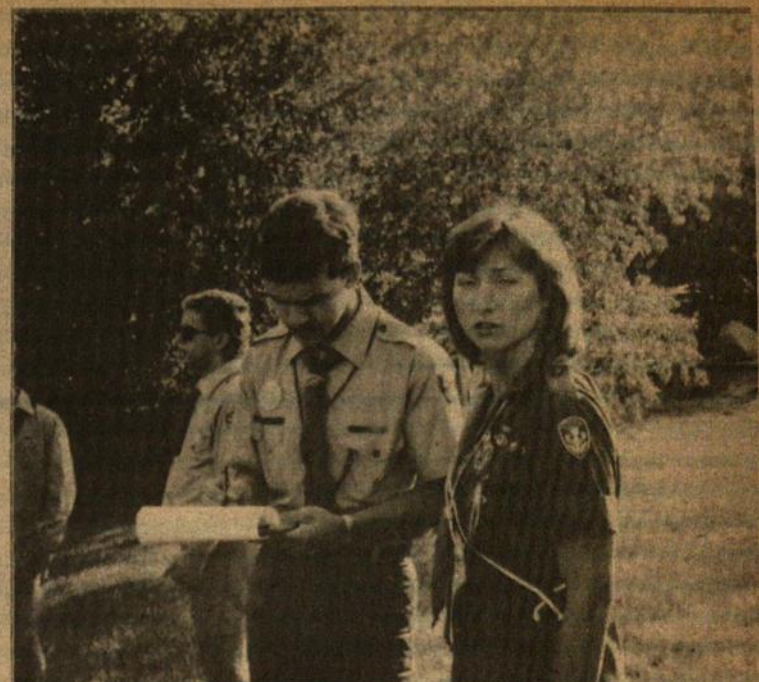
Laužavedis A. Kulbis ir jūrų skaučių vadovė V. Paulienė.

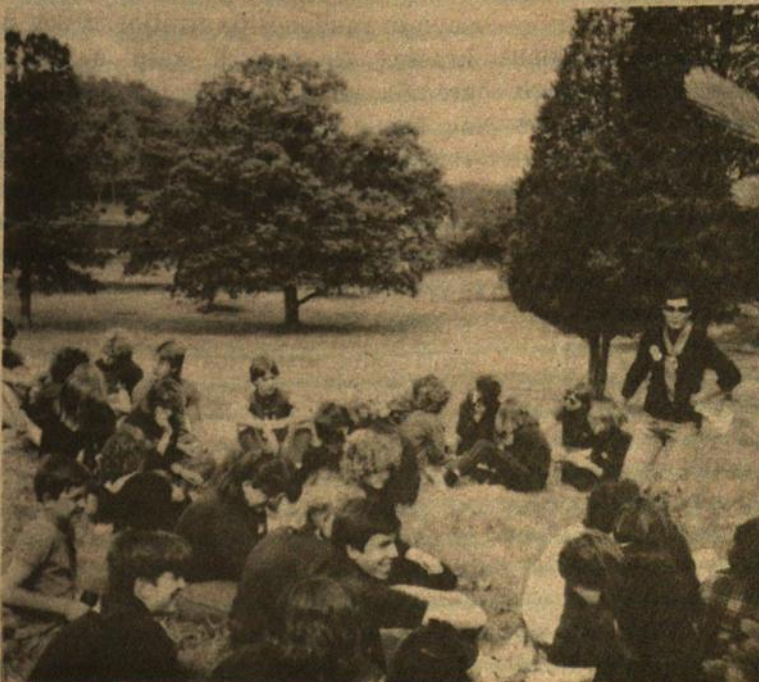
"Ūkio ministeris" Juozas Orentas ir prit. skautų vadovas Donatas Ramanauskas.

Vyr. skaučių vadovė Vanda Aleknienė, Gilanda Matonienė, skautų vyčių vadovas Linas Kučas.

Komendantas Linas Orantas ir pastovyklės viršininkė Laima Švarcaitė-Kormos.

Pašnekesį stovykloje praveda V. Nasvytytė.

mų, buvo nagrinėjamos aktualūs šių dienų klausimai - OSI, Dvikalbiškumas, Tradiciniai Jaunimo Metai, Lietuvos jaunimas - prelegentams išsamiai juos pristatant. Užteko laiko ir dainoms, pramogoms bei skautiškiems žaidimams. Smagu buvo girdėti paskutiniame vėliavos nuleidime brolius jau dabar entuziastingai išpareigojant būti sekančio SASKRYDŽIO organizatoriais.

(d)

JOURNEYMEN
WEB OFFSET
HEATSET
4 COLOR PRESSMEN
For growing North Florida printer.
Call TOM HORNBUCKLE
THE PRINTING HOUSE
904-575-0156

(21-25)

'PANEMUNĖ' DAINAVOJE

Gegužės 25-27 dienomis Dainavos stovyklavietėje prie Detroito 136 skautai, skautės ir vadovai-vės susirinko dviem suvažiavimams - prityrusių skautų-čių, jūrų skautų-čių SKAUTISKOMS SUSITIKTUVEMS, pavadintoms Kauno ir Panemunės vardu, ir skautų vyčių, vyresniųjų skaučių, gintarių bei jūrų budžių SĄSKRYDŽIUI, pirmajam po ketverių metų pertraukos.

'Panemunėje' stovyklavo 56 broliai ir sesės iš New Jersey, Philadelphijos, New Yorko, Bostono, Worcesterio, Clevelando, Detroito, Chicagos, Hamiltono ir kitur. Siam suvažiavimui vadovavo abiejų skyrių vedėjai: ps.fil. Laimutė Svarcaitė-Kormos ir ps. fil. Donatas Ramanauskas. Oras buvo žavingas, iskaitant smarkų vėlyvo pavasario lietų.

Ankstyvesnės šio savaitgalio

susitiktuvės kreipė dėmesį į kitas Lietuvos vietas ir kitas knygas: 1981 m. 'Senpilėje' - V. Pietario 'Algimantas' ir pietvakarių Lietuva, 1982 m. 'Sodžiuje' - V. Krėvės 'Siaudinėje pastogėje', 1983 m. 'Raguvoje' - 'Eglė žalčių karalienė', pajūrio legendos ir Lietuvos pajūris, 1984 m. 'Vilniuje' - S. Butkaus 'Vyrai Gedimino kalne', o šių metų ilgasis savaitgalis skirtas Kaunui, R. Spalio 'Gatvės berniuko nuotykiams' ir Nepriklausomybės laikotarpiui. Dalyvavo abu LSS vyriausieji skautininkai - v.s. Stefa Gedgaudienė ir v.s. Kazys Matonis.

Po susipažinimo ir pasiskirstymo į skiltis, pavadintas Kauno miesto sritimis, dalyviai kiboję darbą, siluetais atvaizduoti aštuonias Kauno idomybes: rotušę, katedrą, pilį, Perkūno namus, Vytauto Didžiojo mu-

ziejų bei sodelį, Pažaislio vienuolyną, teatrą. Didžioji valgykla staiga atrodė kaip Kauno aikštelė. Muziejaus sodelį ir Nepriklausomybės papročius pabrėžė ps. Edžio ir ps. Teresės Meilų pravedti vėlių nuleidimai. Kauno vaizdams medžiagą paruošė s. Ilona Laucienė ir v.s. A. Saulaitis.

Zaidimai prie Nemuno teko g.v.v. Vijai Paulienei, skautišką mugę su skautamokslo stotimis pravedė Clevelando sesės ir broliai, vadovaujami s. Remigijaus Belzinsko (pav. surasti 20 klaidų prie mažos stovyklavietės su palapine ir lauželiu). 'Gatvės berniuko nuotykių' ištraukas paruošė ir režisavo Hamiltono 'Aukuro' vadovė, rež. Elena Kudabienė, talkinama v.s. Stasio Ilgūno iš Rochesterio. Kauno kavinei puošmenis ir kitas vakarines programas pravedė Vilija Nasvytytė, broliai Tadas ir Antanas Kulbiai ir Vytas Bazikas.

Sekmadienį - pamaldos su Sutvirtinimo sakramento atnaujinimu.

Pabrėždami Nepriklausomybės laikotarpį, prityrusieji skautai ir skautės aplankė 1939 m. pasaulinę parodą New Yorke, su stotimis apie švietimą, pramonę, nepriklausomybės kovas, sportą, pinigų, pašto ženklus ir kt. Dvi valandos buvo skirtos palyginti truputį Nepriklausomą Lietuvą, Lietuvą okupacijoje ir S. Amerikos gyvenimą: apžiūrėti šių trijų rūšių žurnalus, mokyklinius vadovėlius, palyginti gyvenimo kokybę ir lygi.

Susitiktuvų komendantai buvo Linas Orentas ir Regina Kulbytė.

Seštadienį abu suvažiavimus aplankė vyskupas Paulius Baltakis, kiekvienam padovanojęs Jono Pauliaus II kalbos jaunimui knygelę ir taręs sveikinimo žodį, o Dainavoje susirinkę jam padovanojo įrašą su parašais ir lietuvišką kryžių.

Paskutiniosios dienos svarbiausias žaidimas - smulkenų ieškinys, žaidžiamas su lenta ir 400 klausimų iš šešių skautavimo bei lituanistikos sričių. Ps. Vilija Nasvytytė su talkininkais taip sudomino dalyvius, kad yra paruošusi klausimų ir atsakymų lapus jų pagėdaujantiems vienietams ar stovykloms.

Skautiškų susitiktuvų Dainavoje dalyviai...

Pastovus ir nepailstantis vadovas visuose suvažiavimuose kun. A. Saulaitis, S. J.

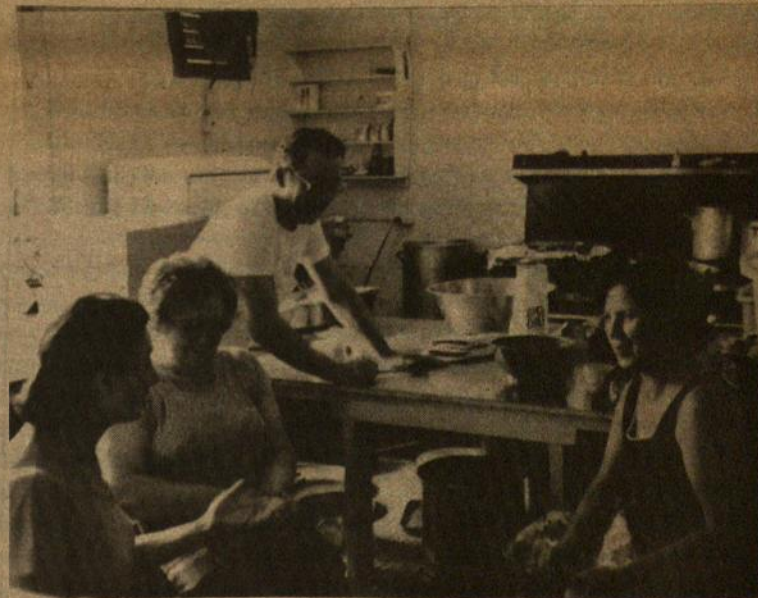
Režisierė Elena Kudabienė ir Stasys Ilgūnas pašnekesy su teatralų grupe.

Vadovai Teresė Meiluvienė, Ilona Laucienė ir Edis Meilus.

Pasilinksminimas "Kauno kavinėje"...

Darbštus ir linksmas "Maitinimo ministerijos" personalas... V. Bulotienė, V. Šepetienė, R. Bulota, B. Barauskienė.

I 1984 m. Vilniaus vaizdeliais papuoštą aukurą buvo imūryta geldelė, šiais metais iš Nemuno pakrantės prie Kauno atsivežta.

Registracija ir ruošą rūpinosi v.s. Juozas Orentas, maistą gamino talka iš Detroito. Iš Chicagos susitiktuvėse talkino dar v.s. Antanas Paužuolis, s. Antanas Jarūnas.

A.S.
(Skautybės Kelias)

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

• Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė Dainavoje šiais metais įvyks rugpiučio 4-11. Registracija: D. Doveinienė, 34567 Hawke Dr., Sterling Hts., Mich. 48077. Visi dalyviai prašomi užpildyti registracijos lapus, kurie gaunami lituanistinėse mokyklose arba pas D. Dovenienę.

• **Pennsylvanijos lietuvių** diena, jau 71-oji, įvyks rugpiučio 18 d. Rocky Glen Park, Moosic, Pa. Programa prasidės 2 val. p. p. Šoks tautinių šokių "Aras" grupė iš Baltimorės, kuriai vadovauja A. Vitkauskas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Mrs. Ann Carlitus, P. O. Ringtown, Pa. 17967, tel. (717) 889-3839.

Jaunimo Centro nauja valdyba....

(Atkelta iš 1 psl.)

moterų klubo ir tėvų jėzuitų parama. Ypatingas dėmesys kreipiamas į narių verbavimą. Metinis nario mokestis yra 20 dol. asmeniui ir 100 dol. organizacijoms. Padidinus narių skaičių, padidėtų ir pajamos.

Jaunimo centro lankytojų saugumo klausimas yra vienas iš pagrindinių vadybės rūpesčių. Su miesto policijos žinia, samdomas laisvas nuo pareigų policininkas, kuris vakarais patruliuoja ir saugo Jaunimo centro lankytojus bei jų pastatytas mašinas. Įvedus policijos apsaugą, nebegirdėti nei rankinukų pagrobimų, nei automobilių pavogimų ar pagadinimų. Įvestas saugumas veikia, bet jis brangiai kainuoja — 1,300-1,400 dol. į mėnesį. Apsauga reikalinga, nes čia vyksta chorų ir tautinių šokių repeticijos, šeštadieninės lit. mokyklos, skautų sueigos bei kitų organizaci-

jų susirinkimai.

Jaunimo centro visos patalpos yra užimtos ir jame pastogę randa archyvai, muziejai, bibliotekos, PLB valdybos ir Ryšių centro būstinės.

Jaunimo centras teisiškai tėvų jėzuitų nuosavybė, tik perleistas pasauliečiams administruoti. Įsteigta Jaunimo centro korporacija, įregistruota valstijos įstatigoje, kaip ne pelno siekianti institucija ir turi atleidimą nuo federalinių mokesčių. Ją tvarko narių išrinkti direktoriai per sudarytą valdybą. Paprastai, taryba pakviečia pirmininką ir tvirtina sudarytą valdybą. Valdyba administruoja visą Jaunimo centrą ir rūpinasi jo išlaikymu. Tam tikslui renka aukas, verbuoja narius, išrenka nario mokestį, ruošia pobūvius ir vakarienes.

Jaunimo centro statybai ir praplėtimui aukas rinko ir atskaitomybę tvarkė tė-

Jaunimo centro valdyba su spaudos žmonėmis. Iš kairės: pirm. S. Endrijonienė, J. Žygas, J. Žemaitis, M. Valiukėnas, kun. J. Daugintis, SJ, A. Ramanauskienė, A. Juodvalkis, kun. J. Vaišnys, SJ, G. Misevičiūtė ir A. Likanderienė.

J. Vasačio nuotr.

vai jėzuitai. Jie yra atsakingi už užtrauktas paskolas. Einamosios Jaunimo centro pajamos ir tiesioginiai Jaunimo centrui įteikiamos aukos, tvarkomos valdybos savarankiškai. Jėzuitai būdami šio židinio savininkai, tariaisi su Jaunimo centro valdyba dėl vykdomų remontų ar pagerimų ir prisideda savo ištekliams.

1982 m. Jaunimo centre įsisteigė trečia institucija — Tėvo Broniaus Krištanavičiaus fondas, kurio pirmininku yra kun. Vaclovas Gutauskas, SJ. Šio fondo kapitalas yra neliečiamas, o gaunamomis pajamomis remiamas Lituanistikos studijų ir tyrimo centras. Fondą administruoja ir aukas telkia fondo valdyba ir taryba, kuri yra atskira nuo Jaunimo centro administracijos ir nuo lietuvių jėzuitų namų — vienuolyno.

Taigi, yra trys atskiros institucijos: tėvai jėzuitai, Jaunimo centras ir lituanistikos studijų ir tyrimų fondas. Jos visos laiko atskiras kepure ir aukotojai turi žinoti, kuriai institucijai skiria savo auką ir jai įteikti, kad nebūtų nesusipratimų.

Pašnekėsyje iškilo ir rūkymo klausimas. Jaunimo centro kavinė yra žema ir susirinkus didesniai skaičiui žmonių, o pypkoriaus uždūminus, pritrūksta oro. Šiandien rūkoriai pradeda mityti iš viešo pobūdžio vietų, nes rūkymas yra ypač kenksmingas nerūkantiems, kvėpuojantiems užterštą orą. Medicina ir kovos su tarša organizacijos įrodė rūkymo kenksmingumą žmonių sveikatai ir reikalauja viešose vietose uždrausti rūkyti. Susirinkusiųjų tarpe, dėl rūkymo draudimo kavinėje vakaronių metu, nuomonės išsiskyrė. Savaiame suprantama, nerūkantieji pasisakė prieš rūkymą, o rūkantieji

paliko esamą tvarką, paliekant patiems apsispręsti. Valdybos pirmininkė (pati nerūkanti) žiūrėjo rengėjų interesų: uždraudus kavinėje rūkyti, padaugės ar sumažės lankytojų skaičius. Po pasisakymų, buvo apsispręsta išbandyti madingą formą, pakabinant užrašą dėkont už nerūkymą. Pažiūrėsime, kaip kavinės vakaronių lankytojai reaguos.

Ankštose patalpose rūkyti ir nerūkantiems nuodėti, būtų negerai. Suprantama, nelengva rūkoriaus malonumui atsisakyti, kai čia pat gaunamas ir kavos puodukas.

Remkime Jaunimo centrą aukomis, stokime nariais ir dalyvaukime renginiuose, tuo palengvindami valdybos prisiimtą savanorišką pareigą.

Naujamajai valdybai linki-

me sėkmingo darbo ir toliau tvarkyti gyvybę plazdančią pastogę.

WANTED AT ONCE EXPERIENCED OFFSET PRESSMAN SUPERVISOR AND OFFSET PRESSMEN OPERATORS

Position requires 3 years experience on a multi-unit offset heat set Web Press. Company provides life & health insurance and wellness bonus program. Please submit your resume to

AMERICAN PRESS
5601 PARIS RD.
COLUMBIA, MO. 65202
(21-31)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

To work & live in a small congenial community.

PHYSICAL THERAPIST
100-bed acute care community hospital with home health department is seeking full-time or part-time Therapist(s). Salary negotiable/benefits excellent. Northwestern Penna. historic community located approximately 100 miles from Pittsburgh, Cleveland, and Buffalo. Contact the: Personnel Office TITUSVILLE HOSPITAL, 406 West Oak Street, Titusville, Penna. 16354, (814) 827-1851.
Equal Opportunity Employer

"Amber Holidays"

1985 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Liepos 17	— \$1611.00	Rugsėjo 18	— \$1393.00
Liepos 31	— \$1562.00	Rugsėjo 23	— \$1329.00
Rugpjūčio 6	— \$1770.00	Spalio 1	— \$1385.00
Rugsėjo 3	— \$1679.00	Gruodžio 26	— \$1440.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

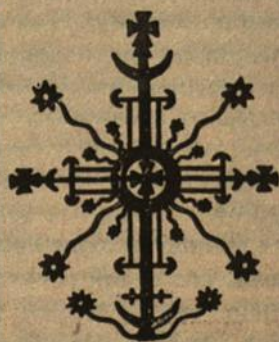

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. kraituvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Toronto lituanistinės mokyklos

J. Varčius

Lituanistinės mokyklos išeivijoje yra vienos iš svarbiausių lietuvių ugdymo veiksmų. Jų veikla, gal būt, mažiau pastebima plačiosios visuomenės, nes jos dirba be reklamos, tyliai ir ne visiems žinomose patalpose, bet jos pasiektais rezultatais pralenkia daugelį kitų mūsų organizacijų. Šios lituanistinės mokyklos per daugelį metų auklėjo lietuvių jaunimą, ugdydamos meilę tėvų žemei, ruošdamos naujas veikėjų kartas lietuvių tautininkams išlaikyti. Šio straipsnio tikslas — supažindinti Dirvos skaitytojus su Kanados lietuvių didžiausios kolonijos Toronto lituanistinėmis mokyklomis, kurių veikla prasidėjo prieš 50 metų.

Šv. Jono Krikštytojo parapijos mokykla

Toronte pirmoji lietuvių katalikų parapija buvo suorganizuota 1928 m. Šv. Jono Krikštytojo vardu. St. Balčiūnas, buvęs Lietuvoje pradžios mokyklos mokytojas, 1933 m. minėtoje parapijoje suorganizavo vaikų chorą, kuriuos pradėjo mokyti lietuviškai giedoti ir ruošti vaidinimus. 1935 m. rugsėjo mėn. Šv. Jono Kr. pašalpinė draugija nutarė įsteigti oficialią lietuvių kalbos mokyklą, kurią pavadino Toronto Lietuvių Šv. Jono Kr. parapijos mokykla. Norinčių mokytis atsirado 28, bet dėl mažos patalpos mokėsi tik 20. Joje mokytojavo: St. Balčiūnas, M. Dervinis, L. Pociūnas. Pamokos vyko vakarais — antradieniais ir ketvirtadieniais. Negalint visų mokinių sutalpinti salėje, mokytojas St. Balčiūnas 1937 m. lapkričio mėn. Westone (Toronto priemiestyje) įsteigė antrą mokyklą su 23 mokiniams, kuri veikė arių Šv. Jono parapijos mokyklos patalpose. Čia pamokos vyko šeštadieniais. Mokykla buvo uždaryta 1945 m.

S.L.A. 236 kuopos mokykla

Pagal senųjų išeivių pasakojimus prieš II Pas. karą įsikūrę lietuviai Toronte buvo suskirstę į tris sroves: katalikai, kurie glaudėsi prie Šv. Jono parapijos, tautininkai — telkėsi S.L.A. 236 kuopoje ir socialdemokratai. S.L.A. kuopai globojant, 1936 m. pradėjo veikti lietuvių kalbos mokykla, kurioje mokėsi 30 mokinių. Patalpos buvo nuomojamos privačiuose namuose. Čia mokytojavo O. Indrelienė, S. Butkuvienė ir A. Butkus. Pamokos vyko du kartus savaitėje vakarais. Buvo ruošiami vaidinimai, rengiamos tradicinės

šventės: Motinos dienos, Kalėdos, Vasario 16 minėjimai.

Toronto Maironio mokykla

Po II Pas. karo lietuviai, atvykę į Torontą pastoviam apsigyvenimui, nerado jokių lietuviškos mokyklos. Naujųjų ateivių karta turėjo daug inteligentijos, mokslus baigusius nepriklausomoje Lietuvoje, kurie kartu su ankstyvesnės imigracijos lietuviais atgaivino parapiją ir kūrė naujas organizacijas. 1948 m. rudenį mokytojas V. Matulaitis atgaivino veikusią Šv. Jono Kr. parapijos mokyklą, kurią pirmaisiais metais lankė daugumoje senosios išeivijos kartos tėvų vaikai.

Toronto lietuvių kolonija sparčiai gausėjo naujais gyventojais ir tuo pačiu augo mokinių skaičius. Reikėjo naujų didesnių patalpų, kurias mokyklos globėjas kun. P. Ažubalis gavo 1950 m. Šv. Pranciškaus katalikų mokykloje. 1952 m. mokykla gavo naują pavadinimą — Toronto Maironio mokykla. Pradžioje veikė tik 4 skyriai, vėliau šeši. Po dešimtmečio, 1958 m. mokykla persiorganizavo į 8 metų, ir kiek vėliau kursas praplėstas iki 10 metų. Nuo 1964 m. mokyklos pažymėjimai buvo išduodami mokiniams baigusiems pilną 10 metų kursą.

Pirmas dešimtmetis buvo sunkus tėvams, mokytojams ir mokiniams. Visus vargino įsikūrimo rūpesčiai ir naujo krašto aplinka. Tik visų bendra talka šiame laikotarpyje buvo sudarytas tvirtas organizacinis pagrindas visuomeninei bei kultūrinei veiklai. Maironio mokykla turėjo labai gerus mokytojus, bet neturėjo mokslo priemonių. Neturėjo nei knygų nei programų. Tik 1955 m. KLB švietimo komisija išleido 6 skyrių programą, kuri apėmė tikybą, lietuvių kalbą, aplinkos ir tėvynės pažinimą, geografiją, istoriją, dainavimą, dailės ir rankų darbelius. Svarbiausią įnašą šioje programoje, prie kurios parengimo buvo daugiausia prisidėjus, atliko pedagogas Antanas Rinkūnas, paruošęs ir išleidęs trijų dalių vadovėlį — "Kregždutė".

Pirmame dešimtmetyje dirbo tik nepriklausomoje Lietuvoje buvę mokytojai. Jie griežtai saugojo Lietuvos mokyklų tradicijas, naudojo jų metodiką, kuri nebuvo tinkama Kanadoje veikiančiom lietuvių mokykloms. Antrame dešimtmetyje buvo keičiami mokymo metodai. Kalbos taisyklių

Maironio mokyklos mokytojai: V. Kušneraitienė, Ses. Margarita, Irena Ehlers, Giedra Paulionienė, Ses. Loreta, Liuda Šileikienė, Rasa Mickevičienė. Antroje eilėje: Algis Nausėdas, Dalia Viskontienė, Aušra Baršauskienė, Jūratė Neimanienė, Vaida Jay, Mirga Šaltmiraitė, Vida Dailydienė. Trečioje eilėje: Laima Underienė, Vida Valiulienė, Gailė Stone, Lina Kuliavienė, Ses. Teresė, Antanas Baziliauskas, Aldona Birėtaitė. Trūksta: Stefos Bubelienės.

įsisavinimas pakeičiamas pasikalbėjimais, gyvos kalbos pavyzdžiais. Atsisakyta smulkmenų, istorinių datų kartojimų, daugiau kreipiamas dėmesys į esminius dalykus, daugiau naudojama vaizdinių priemonių.

Antrame dešimtmetyje mokytojams ir mokiniams atėjo į pagalbą nauji vadovėliai, pratimų sąsiuviniai, skaidrės geografijos bei istorijos pamokose ir vaizdingumo priemonės, kurias paruošė mokytoja A. Abramaitienė. Daug mokytojams padėjo A. Rinkūnas ir V. Matulaitis, paruošę pagal metodus pamokų korteles, kurių temos apima nepriklausomą Lietuvą.

Maironio mokykla, pradėjus darbą 1948 m. su 22 mokiniams, pirmą dešimtmetį užbaigė su 310 mokinių. Dvidešimtmečio pabaigoje, 1966-67 mokslo metais mokyklą lankė 614 mokinių. Tai buvo didžiausia lietuvių mokykla išeivijoje. Sekančiais metais mokinių skaičius pradėjo mažėti. Švenčiant 25 metų sukaktį, 1972-1973 metais mokyklą lankė 410 mokinių. Sekančių metų dešimtmečio laikotarpyje mokinių skaičius kasmet mažėjo ir 1983-84 m. mokykloje mokėsi 174 mokiniai. Maironio mokykla 35 metų veiklos laikotarpyje yra išdavęs baigimo pažymėjimų 794 mokiniams. Daugelis jų tęsė studijas Kanados aukštesnėse mokslo institucijose, baigė mokslus, įsigiję vertingas profesijas ir sugrįžo į lietuvių bendruomenę, perimdami ne tik visuomeninių organizacijų, bet ir Maironio mokyklos vadovavimą. Tai buvo atsielta pirmųjų mokytojų pasiaukojimu lietuvių jaunimo auklėjimui, mokant juos ne vien tik sausų lietuvių kalbos taisyklių ar istorinių Lietuvos įvykių, bet ir įjungiant į saviveiklą vaikų choruose, tautiniuose

šokiuose, mūsų švenčių minėjimuose, rašinių konkurse ir visuomeniniuose renginiuose.

Nežiūrint sumanių mokyklos vedėjų, išsilavinusių naujų mokytojų, rūpestingo tėvų komiteto, mokyklos tarybos pastangų, mokinių mažėjimo problema kelia visiems didelį rūpestį. Mokinių skaičiaus mažėjimo reiškinys stipriai reiškiasi ir kanadiškose mokyklose. Kai kurios jų pradėjo užsidaryti. Tai moralinio nuosmukio reiškinys, nes jaunos šeimos vengia turėti vaikų. Tas palietė ir lietuvių šeimas, kurių dalis tapo mišriomis, o kitos, kad ir lietuviškos, nutolo nuo lietuviškos bendruomenės. Atsirado ir kitos problemos, kaip, pavyzdžiui, vaikų kalbinio pajėgumo mažėjimas, silpnėjimas arba visiškai

kalbos išnykimas trečioje kartoje. Ryškus čia gimusių vaikų priešiškus šeštadieninei mokyklai, nes iš jų atimamas šeštadienio laisvalaikis. Tėvai dėl šių priežasčių sueina į konfliktą su savo vaikais ir pavargsta nesibaigiančiuose ginčuose. Tai svetimo krašto neigiamas įtakos ir mūsų šeštadieninių mokyklų nepatrauklumas dėl atsilikusių metodų lietuvių ugdyme. Apie tai jau buvo kalbėta KLB krašto tarybos 1984 m. rudenį įvykusiame suvažiavime, kuriame buvo priimta rezoliucija, reikalaujanti pertvarkyti lietuviškas mokyklas visame pasaulyje.

Šiuo metu Maironio mokyklos vedėja yra prityrusi jaunosios kartos pedagogė G. Rinkūnaitė-Paulionienė.

(Nukelta į 12 psl.)

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros
1985 METŲ KELIONĖS (LIETUVĄ):

KELIONĖS Nr. 2 LIEPOS 15 D. IKI LIEPOS 31 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas,
3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,788.00
Iš Montrealio \$2,225.00 Kanadiškais

KELIONĖS Nr. 3 RUGSĖJO 1 D. IKI RUGSĖJO 18 D.

11 dienų VILNIUS, 1 diena Leningradas,
3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,669.00

KELIONĖS Nr. 4 GRUODŽIO 20 D. IKI SAUSIO 4 D.

11 dienų VILNIUS, 3 dienos Helsinkis
Iš New Yorko \$1,467.00
Iš Montrealio \$1,835.00 Kanadiškais

(MIEGANT DVIEM KAMBARYJE, ĮSKAITANT VISAS
SUSISIEKIMO IŠLAIDAS, VIEŠBUČIUS (PRESIDENTI HOTEL—
HELSINKIJE), MAISTĄ, OPEROS, TEATRO, ARBA BALETO
BILETUS, ĮVAIRIAS EKSKURSIJAS IR DAUG KITŲ PRIEDŲ.
TARPININKAUJAME NUPERKANT AUTOMOBILIUS, KO-
OPERATINIUS BUTUS, BEI SUTVARKANT DOKUMENTUS
IŠKVIETIMAMS, TOLIMESNĖM INFORMACIJOM IR VISAIS
KELIONIŲ REIKALAIS PRAŠOME KREIPTIS Į:

G.T. INTERNATIONAL, INC.

P.O. Box 29163

CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAI: (312) 471-1700 ARBA
471-1702

SKRENDAME ERDVIAIS FINNAI
LĖKTUVAIS

Toronto lituanistinės mokyklos...

(Atkelta iš 11 psl.)

Yra pagrindo tikėti, kad ji remiama gausaus būrio mokytojų, tėvų komiteto ir tarybos narių dar daugelį metų ne tik išlaikys, bet ir praplės mokyklą, panaudodamas naujus metodus ir priemones.

Aukštesnieji lituanistiniai kursai

Veikiantieji Aukštesnieji lituanistiniai kursai Toronte yra Maironio mokyklos aukštesnioji mokslo institucija. Kursai pradėjo veikti 1952 m., kuriuos organizavo A. Rinkūnas. Jų tikslas tuo metu buvo padėti užbaigti mokslą buvusiems V. Vokietijoje tremtinių gimnazijų mokiniams. Jie veikė su pertraukomis. Tas priklausė nuo studentų skaičiaus. Po kelerių metų kursai vėl buvo atnaujinti padėti naujai priaugusiai studentų kartai ir veikė šv. Pranciškaus mokyklos patalpose, kur buvo įsikūrus ir Maironio mokykla.

1968 m. rudenį rimčiau pradėjo veikti lituanistinis seminaras, kuriam vadovavo V. Taseckas. Sudaryta programa ir studentai suskirstyti į lituanistinę ir

pedagoginę grupes. Ši seminara lankė apie 40 studentų, baigę Maironio mokyklą. Finansinius reikalus tvarkė Maironio mokyklos tėvų komitetas.

1974 m. lituanistinis seminaras pavadintas Aukštesniųjų lituanistinių kursų vardu, nes Ontario provincijos švietimo institucijos pripažino anglų gimnazijas lankantiems lietuvių studentams oficialias užskaitas iš lietuvių kalbos, literatūros ir Lietuvos istorijos. Tokiu būdu lituanistiniai kursai pasidarė oficialia West Park Secondary School vakarine klase, kurių XI, XII, XIII klasių programas paruošė A. Rinkūnas. Kursų mokytojai pradėjo gauti atlyginimus iš Toronto švietimo valdybos.

1980 m. šiuos kursus lankė 65 studentai. 1975-1985 laikotarpyje gursus baigė 105 studentai. Mažėjant mokinių skaičiui Maironio mokykloje, pastoviai mažėjo ir kursų studentų. 1983-1984 m. veikė dvi užskaitų klasės ir lietuvių kalbos nemokančių klasė, lankė 35 studentai. 1984-85 mokslo metais Maironio mokyklą

lankė 165 mokiniai ir aukš. kursus — 26.

Baigiamosios pastabos

Šioje Toronto lituanistinių mokyklų 50 metų veiklos apžvalgoje neišvardinau visų tų idealistų darbuotojų, nes jų buvo labai daug. Ypač didelis skaičius dirbo Maironio šeštadieninėje mokykloje, kurių darbai yra aprašyti sukurtiniuose 25 ir 35 metų leidiniuose.

Prieš 50 metų įkurtos Toronte senosios išeivijos mokyklos, kurių darbą perėmė po II Pas. karo Maironio mokykla, Aukštesnieji lituanistiniai kursai, savo tikslą pasiekė, išugdžius naujus visuomenės veikėjus, spaudos bendradarbius, tautinių šokių vadovus ir šokėjus, bendruomenės veiklos organizatorius. Visa dabartinė jaunoji karta, besireiškianti Toronto lietuvių gyvenime, yra gyva liudininkė tų lituanistinių mokyklų atliktų darbų. Lituanistinių mokyklų darbinga praeitis tebūna paskatinimo šaltiniu ateičiai, kuri ateina su naujais reikalavimais ir sunkumais.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

CICERO

TAUTININKŲ SKYRIUS AUGA IR JAUNĖJA

ALT S-gos Cicero skyrius prieš metus atšventęs sėkmingos veiklos 25-tį, tvirtai žvelgia ir žengia į ateitį: auga narių skaičiumi, jaunėja amžiumi, tai tautinės minties tvirtumo ženklas.

Tenka tikrai džiaugtis, kad Cicero skyrius rodo tvirtumo ženklus, kada veik visos išeivijos apimtimi, organizacinė veikla silpsta. Kas reiškia, jog žmonės vis daugiau pradeda suprasti, įvertinti tautinės idėjos gilia prasmiskumą. Į skyrių įsirašė šie nauji nariai: B. ir St. Dundai, J. Skama, S. šifleris, Daiva Žemaitytė-Atkinson, tai jaunosios kartos atstovė, tvirtai pasiryžusi žengti tautinės minties keliu, sveikintina! Šie nauji nariai buvo šiltai ir mielai priimti, pasveikinti, skyriaus metiniame visuotiniame narių susirinkime, kuris įvyko š. m. gegužės 5 d. O. ir A. Dumčių svetingoje pastogėje, kur ir kitos organizacijos suranda malonų prieglobstį. Susirinkimą atidarė ir mirusiųjų pagerbimą pravedė pats sky-

riaus pirm. Gediminas Biskis. Susikaupimo minute pagerbtas miręs skyriaus narys Žilėnas. Susirinkimui sklandžiai pirmininkavo St. Liepas, sekretoriavo ir perėitų metų susirinkimo protokolą perskaitė D. Liepienė.

Skyriaus veiklos pranešimą pateikė pirm. G. Biskis. Jis pasakė, kad skyrius yra delegavęs į ALTą narį A. Juškevičių, ir pasidžiaugė, kad jis su visais gražiai sugyvena, tinkamai reprezentuojasi. Pasakė, kad yra gauti keturi aplinkraščiai iš Centro valdybos ir aptarė jų turinį. Centro valdyba prašo skyrius remti Dirvą, švenčiančią 70 metų sukaktį, jungtis į finansinį vajų, ieškoti naujų prenumeratorių ir aukų. Susirinkimas užgyrė Centro valdybos tvirtą nusistatymą, pasisakymą, kad Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas būtų rengiamas tik vienas lietuvių kolonijoje. Tai tikrai sveikintina mintis!

Skyriaus ilgamečio išdinko padarytą finansinę apyskaitą pateikė pats pirmininkas G. Biskis. Susirinkime dalyvavo ir Dirvos finansinio vajeus komisijos atstovė O. Daškevičienė. Ji papasakojo, kaip vyksta vajeus, pasidžiaugė, kad J. Jurkūnas jau surinko, sutelkė visą tūkstantį dol. aukų, St. Peterburgo lietuvių kolonijoje, o Abraitis, net ir tūkstantį du šimtus! Tai iš tikrųjų, graži paskata visiems. O. Daškevičienė pastebėjo, kad yra aukotojų, kurie savo aukas siunčia tiesiogiai Dirvos administracijai, tad jai sunku pasakyti, nurodyti tikslų skaičių, kiek jau yra suaukota — sutelkta pinigų. Apytikriai gali būti surinkta jau artai \$25,000. Pasidžiaugė, kad yra gauta naujų prenumeratorių Dirvai. Paprašė ir skyriaus paramos Dirvai.

Susirinkimas nutarė skirti Dirvai 70 dol. iš išdo ir sumai išlyginti iki 300 dol. aukoti asmeniškai, kas ir padaryta. Nutarta remti Dirvos finansinio vajeus banketą, rengiamą šį rudenį. Jau suorganizuotas ir Cicero skyriaus svečių stalas.

Sudaryta nauja skyriaus valdyba. Kadangi skyriaus nariai gyvena plačiu spinduliu, apie 70 mylių nuotoliu, tad patogumo dėlei nuspręsta valdybą rinkti tik iš trijų asmenų.

Į Cicero skyriaus valdybą išrinkti: pirm. G. Biskis, S. Žemaitienė ir Daiva Žemaitytė-Atkinson. Z. J.

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

3001 W. 59th St.
Chicago, Ill 60629
Tel. 312 (471-3900)

LIEUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. jn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, jm. — įmokėjo atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliojimas, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1985 m. kovo mėn.

- 1 x \$10 Noreikienė Marija, \$135.
- 1 x \$15 Žilinskienė Ona atm. jn.: Jurkūnai A. ir L. \$15.
- 3 x \$20 Mironas Andrius ir Ona, \$120; Mockus Jonas (miręs) ir Nelė, \$150; Skodis Antanas (miręs) ir Marija, \$270.
- 4 x \$25 Duda Bronius ir Agota, \$25; Geneitis Henrikas ir Marija, \$25; Jančauskas Povilas ir Stasė, \$375; Petronis dr. Juozas atm. jn.: Petronienė R., \$200.
- 1 x \$30 Miles D. W. ir M. J., \$30.
- 1 x \$50 Misiūnas Stasys ir Elizabeth, \$300.
- 1 x \$65 Valantinienė Kazė atm. jn. 7 asm. \$600.
- 1 x \$75 Lukšienė Antanina, \$300.
- 1 x \$79.40 Marquette Parko Lituanistinė mokykla atst. Prapuo-
lenienė Bronė, \$2,530.62.
- 1 x \$87 Dariaus ir Girėno Lituanistinė mokykla atst. Placės
Juozas, \$1,061.72.
- 16 x \$100 Antanaitis Aleksas atm. jn.: Antanaitienė Kazimiera,
\$100; Baltutis Vytautas ir Ona, \$300; Banėnas Antanas atm. jn.:
Banėnas Amelija, \$1,500; Bartosevičius Eugenijus atm. jn.: Barto-
sevičius Eugenija, \$1,200; Chaleckis Mykolas atm. jn.: Janušonis
Povilas ir Jūzė, \$100; Dailidė Pranas atm. jn.: Dailidienė Ona, \$900;
Jankauskas dr. Saulius, \$100; Jasiūnas Juozas, \$100; Maceika Kazys
atm. jn.: Mudėnas Bronius, \$100; Maleta Petras (miręs) ir Akvilija,
\$200; Maziliauskas Stasys, \$100; Šimonis Jonas ir Marija \$370;
Užupis Andrius atm. jn.: Kebliškienė-Užupytė Kunegunda, \$100;
Valiukėnas Mečys ir Eleonora, \$100; Višniauskas Juozas ir Emilija
ir Savulis Antanas ir Viktorija atm. jn.: Wisnauskas William F. ir
Bernice N., \$100; Žygas Juozas, \$100.
- 1 x \$160 Pleskus Jonas atm. jn.: Pleskus Veronika \$100 ir 6 kiti
asm., \$160.
- 8 x \$200 Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga,
Bostono Skyrius, atst. Banaitis Gintas išd.: jm. Rasy Juozas A. \$100,
Girnius Antanas \$100, \$200; Anužis Česlovas ir Elena \$200; Balytė
Roma V. atm. jn.: Balys Mečys ir Leokadija, \$200; Grigaliūnas dr.
Anicetas, \$4,500; Kasputis Alfonsas ir Elena, \$200; Klova Vincas,
\$2,200; Lithuanian National Club of Montello, \$500; Šepetys Jonas,
\$700.
- 1 x \$280 Burneikis Jonas, \$700.
- 1 x \$310 Klierienė Irena atm. jn.: Jodelė Julius ir Ingrida \$50,
Rugienius Algis ir Liūda \$50, Rugienius Vitas ir Jurina \$50, Butkys
Povilas ir Birutė \$30, Juodeikienė Gražina \$25, Mikuckis Algis ir Vai-
da \$25, Polikaitis Antanas ir Dalia, \$25 ir 4 kiti asm., \$310.
- 2 x \$400 Bacevičius Vytautas atm.: Bacevičienė Sofija \$200,
Katilius J. ir C. \$50, Schonbeck L. ir H. \$50, Slivinskas E. ir J. \$50,
Žiurys R. ir E. \$50, \$1,200; Sakalas Jonas, \$400.
- 1 x \$500 Kriščiukaitis dipl. inž. Jonas atm. jn.: Kriščiukaitienė
Marija, \$675.
- 1 x \$510 JAV I.B. Floridos Aukštinio Kranto apylinkė, atst. Paš-
kus Bronė, \$1,010.

1 x \$545 Avižienienė Marija atm.: Kaminskas Elegijus ir
Aldona Šilas Petras \$100, Senkevičius Vytautas ir Gražina \$40
Grigaliūnas Anicetas \$10, Šilas Vytenis ir Vida \$25 ir 27 kiti asm.
\$545.

3 x \$1,000 Liūmienė-Milavickaitė Ona atm. jn. Liūma Juozas,
\$1,000; Rimas dr. Motiejus ir Aldona, \$3,000; X, \$2,000.

1 x \$2,000 Didžiulienė Kazimiera atm.: Didžiulis Algis ir Laima
\$1,000; Didžiulis Vytautas ir Jadvyga, \$1,000, \$5,000.

1 x \$5,000.01 Bazis Vincas ir Dana, \$5,000.01.

Iš viso \$16,876.41.

1985 m. balandžio mėn.

5 x \$25 Adamkevičius Ignas, \$50; Jonikas dr. Petras ir Ona,
\$230; Kviklys Bronius ir Bronė, \$135; Raila Neringa, \$150; Žygas
Juozas, \$125.

2 x \$40 Ambrozaitienė Vera atm. jn.: jm. 2 asm., \$40; Chicagos
Aukšt. Lituanistinė mokykla, atst. Masilionis Juozas, \$1,360.

1 x \$50 Uginčius Petras, \$50.

15 x \$100 Balsienė Cecilija, \$100; Kriaučiūnas Aldas: jm. močiutė
Rožė Kriaučiūnienė gimnazijos baigimo proga, \$100; Kudirka
Simas ir Genovaitė \$100; Kuzmickas Leonas, \$300; Lenkauskaitė
Viktorija I. \$100; Liutermoza pulk. Albertas atm. jn.: Liutermoziene
Ona, \$1,400; Marchertas Algirdas ir Raminta, \$245; Paškevičius
Dana, \$100; Rožėnas Albertas ir Konstancija, \$200; Slekytė Julija ir
Petras (miręs), \$200; Stankūnas Antanas atm. jn.: Vilėniškienė Ona,
\$100; Susivienijimas Lietuvių Amerikoje 185 Kuopa, atst. Juod-
valkienė Ona, \$100; Tarvydas dr. Pranas atm. jn.: Tarvydienė
Liucija, \$231; Vanagūnienė Stasė atm. jn.: Vanagūnas Stasys Jr.,
\$100; Zigaitis Augustinas (miręs) ir Marija, \$447.

1 x \$140 Klierienė Irena atm. jn.: The Federated Group \$50, L.
M. Mocolis \$35, V. N. Grakauskas \$30, Ign. E. Bandžiulis \$25, \$450.

3 x \$200 Naumavičius Marcelė atm.: Alkuvienė Elena \$75, Nau-
mus Stasys \$75 ir 4 kiti asm., \$200; Poška Kazys ir Jadvyga, \$200;
Stankūnas Jonas ir Magdalena atm. jn.: Vilėniškienė Ona, \$200.

1 x \$205 Garbonkus Vacys atm. jn.: jm. 23 asm., \$205.

1 x \$225 Pužauskas Vaclovas atm.: Dženkaitis Juozas \$25,
Mikalajūnas C. ir A. \$25, Pamataitis Petras G. \$25, Sekas Alb. ir Ina
\$25 ir 12 kiti asm., \$425.

1 x \$385 Lukienė Liudė Regina atm.: Lukas Jonas \$150, Sutkus
dr. Pranas ir Ada \$100, Elliott Gerald S. \$50, Carlson James \$25,
Klooster Fred ir Gueda \$25 ir 2 kiti asm., \$785.

1 x \$400 Stankūnaitė Teresė \$500.

1 x \$800 Janonienė Ona atm. jn.: Janonienė Marija, \$1,000.

1 x \$1,000 Rytėnas Vilis ir Eugenija atm. jn.: Kudzmienė
Regina \$500, Vygantienė Marija \$500, \$1,000.

1 x \$2,000 Broniaus Gražulio Fondas Studentų Stipendijų
Reikalams: Gražulienė Akvilė, \$2,000.

1 x \$3,000 Lietuvos savanorio Janonio Fulgento (miręs) ir žmo-
nos Marijos Stipendijų Fondas, \$21,000.

Iš viso \$10,510.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1985.IV.30 pasiekė 3,140,
137 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą,
kultūrą ir jaunimą 1,356,586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais
gauta 810,943 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių
Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT“.

TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

3001 West 59th Street, Chicago, Ill. 60629“.

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remia-
mas lietuviškos išlaikymus.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

SPARČIAI AUGA KASA

Lietuvių federalinė kredito unija KASA, įsisteigusi prieš penketą metų New Yorke ir atidariusi skyrius Chicagoje, Ill. ir St. Peterburge, Fla. sparčiai auga. 1984 m. gruodžio 31 d. indėliai pasiekė daugiau 32 milijonų dol. KASA didžiausios paramos susilaukė iš New Yorko ir apylinkių lietuvių, nors Chicago vejasi įkandin ir net šiais metais gali pralenkti New Yorką.

Lietuvių federalinės kredito unijos Kasos nepaprastasis augimas, aiškinamas mokamom aukštesnėm palūkanom ir savo nariams žemesniais procentais duodamos paskolos.

Kasos narių informacinis susirinkimas įvyko š. m. gegužės 19 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Dalyvavo nelauktai didelis skaičius taupytojų, užpildęs apatinę salę. Apie Kasos veiklą informaciją suteikė iš New Yorko atvykę net keturi direktoriai ir kontrolės komisijos pirmininkas.

Susirinkimą vedė chicagietis Kasos direktorius dr. Tomas Remeikis, o apie

Chicago skyriaus veiklą pranešė vedėja Aušra Cibaitė. Kasos Chicago skyrius turi 110 narių, kurie yra įnešę apie 16 milijonų dolerių. Iš viso Kasoje yra per 3500 narių, kurių įnašai šiais dienais jau siekia 37 milijonus dolerių. Tai sparčiausiai auganti finansinė institucija visoje Amerikoje. Kalbėjo ir svečiai direktoriai: pirm. Vytautas Vebeliūnas, Vytautas Alksninis, Romas Kezys, dr. Rimas Vaičaitis ir kontrolės komisijos pirm. Zenonas Jurys. Taip pat žodį tarė ir naujai išrinktas chicagietis direktorius Venclovas Kleiza. Visi džiaugėsi Kasos indėlių augimu, saugiu ir pelningu investavimu, mokamom aukštesnėm palūkanom. Kasa moka ne tik aukštas palūkanas, bet remia lietuvišką veiklą, spaudą bei radiją, duodant apmokamus skelbimus. Šiems reikalams Kasa jau išleido apie 40,000 dol. Numato Lietuvių federalinės kredito unijos Kasos veiklą plėsti, įsteigiant skyrius Detroite, Clevelande, Los Angeles ir kitur. Indėliai Kasoje yra apdrausti fede-

ralinės valdžios iki 100,000 dol.

Svečiai iš New Yorko savo kelionę surišo ir su LITO bendrovės interesais, nes kai kurie yra ir Lito direktoriai, o V. Vebeliūnas pirmininkauja abiem institucijom. Chicagiečiams buvo žingeidu žinoti, kaip pasibaigė pasitarimas su Lemonte turimos seminarijos nuosavybės atstovais, dėl viso to didžiulio objekto pirkimo. Čia V. Vebeliūnas pranešė, kad susitarti pavyko ir nuosavybė bus nupirktą, bet dar neatėjo laikas atsiskleisti visas biznio paslaptis. Lito bendrovė čia numato įsteigti Pasaulio lietuvių centrą ir prašė visų paramos. Tai gera žinia ir Lito bendrovės pastangas reikėtų paremti. Plačiau bus galima parašyti, kai bus patvirtinta pirkimo sutartis ir planai. Pirm. V. Vebeliūnas yra optimistas ir šviesiai žiūri į ateitį. Buvo ir paklausimų į kuriuos atsakinėjo visi direktoriai.

Po susirinkimo buvo turtingos vaišės. Vaišių metu pabendrauta su svečiais direktoriais, išsiaiškinta rūpimi klausimai ir užmegstas draugiškas ryšis su Kasos vadovais. Lietuvių pastangos įsitvirtinti finansinėse institucijose yra sveikintinos ir remtinios.

NEOLITUANŲ DIENA UMBRASŲ SODYBOJE

Šįmetinė Chicago neolitanų išvyka, gegužinė buvo birželio 1 d. Vitalio ir Modestos Umbrasų sodyboje, prie Lemonto, Ill. Gražiai tvarkoma sodyba ir visas ūkis, daugeliui vyresniųjų priminė jų tėvų ar kitų turėtąsias sodybas Lietuvoje, jos laisvės metais.

Gegužinės dalyviai galėjo laisvai vaikštinėti visame sodybos plote, apžiūrėti vešliai augančias įvairias daržoves, pradedančias raudonuoti žemuoges ir kitus vaisius. Dalyviai pirkosi šios sodybos bičių sunešto medaus... Turintieji noro ir ištvermės galėjo ten pat dalyvauti įvairiuose kamuolio žaidimuose. Tokių sportininkų netrūko veik visą dieną! Viso to judėjimo centras buvo "Modestas kitchen" artumoje, gražioj vietoj. Čia ir užkandžiauta, ir grupėmis kalbėtasi, čia ir jaunųjų neolitanų vaikai ir kūdikiai supažindinti su dėdėmis bei tetomis ir jų panešioti, globoti...

Daugiausia darbo pakėlė kol. Alvydas Arbas. Jis buvo geras visų šio susitikimo dalyvių maitintojas, "šuniukų", ham burgerių kepėjas, jis pačios gegužinės ir virtuvės kasininkas, jis atvykusių sutikimo primas... Alvydas išgirdęs nusiskundimą, kad trūksta į sodybą kelio rodyklių, nusukubėjo budėti prie įvažia-

vimo vartų, bet ten jau rado kol. Juozą Žemaitį, berišantį užrašą — Neolitanų gegužinė...

Gegužinėje dalyvavo Vytautas Girnius ir inž. Arvydas Ignatonis, Korp! vyr. valdybos nariai, dr. Leonas Kriaučeliūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas su žmona Teodoras Blinstrubas, ALT pirmininkas, Algis Modestas, Lietuvių Tautinių Namų valdybos pirmininkas su žmona ir sūnumi ir kt. Apsčiai filisterių ir senjorų. Neabejotinai galėjo būti daugiau, bet kaž kodėl gailėtasi platesnės informacijos, pasitenkinta tik neolitanams išsiuntinėtais kvietimais... Visi nedalyvavę šįmetiniame kolegų susitikime gali gailėtis ir pasiryžti kitais metais būti panašioje neolitanų dienoje... (mv)

BIRŽELIO TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Chicago Lietuvių Tarybos baisingų birželio trėmimo minėjimas, pirmininkaujant Matildai Marcinkevicienei, įvyks šia tvarka:

Sekmadienį, birželio 16 d. 10:15 val. vėliavų pakėlimas Marquette Parko par. aikštėje.

10:30 val. pamaldos š. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Iškilmingas mišias atnašauja ir pamokslą sako kleb. kun. A. Zakarauskas. Gieda parapijos choras, dir. A. Linas, vargonais groja E. Eitutytė. Solistė — A. Giedraitienė.

10 val. pamaldos Liet. Evang. Liut. Tėviškės parapijos bažnyčioje, kurias atlieka vysk. A. Trakis.

Tuoja po pamaldų — 12 val. parapijos salėje akademija. Kalbės Mažosios Lietuvos veikėjas Martynas Gelžinis. Meninę dalį išpildys dainininkė-gitaristė Jūratė Tautvilaitė ir deklamuos Agnė Kižienė.

Lietuvių visuomenė, spaudos atstovai ir organizacijos kviečiamos gausiai dalyvauti. Organizacijos vėliavų pakėlime ir pamaldose dalyvauja su savo vėliavomis.

MOKSLO METAI BAIGTI

Aukštesniosios lituanistinės mokyklos Chicagoje 1984-85 mokslo metus baigė birželio 1 d. šiais metais Pedagoginį lituanistikos institutą, trijų metų kursą, baigė 5 studentai, Donelaičio aukštesniąją mokyklą — 17, o Chicago aukšt. mokyklą — 9 moksleiviai.

Kiekvienas šių absolventų be kitko, gavo dovaną, nesenai išėjusią knygą — Lietuva ir VLIKas. Šias knygas dovanojo Tautos Fondo atstovybė Chicagoje.

DIE DESIGNERS / DIE MAKERS

Augat Altair is a leading designer and manufacturer of Electrical Components for the intern'l. Automotive industry. We enjoy and are proud of our reputation for quality and innovation. We need both Die Designers and Die Makers, experienced in high speed progressive die (over 1000 SPM.) engineering and/or manufacturing. Our opportunities are in the suburban Detroit area. We offer excellent compensation, fringe benefits and a generous relocation package.

To explore our exciting growth opportunities, please send your resume in strict confidence to: TOM FREDERICKS, DIRECTOR OF H/R

AUGAT ALTAIR

50102 R. SCHMIDT BLVD.
MT. CLEMENS, MICH. 48045

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

A. A.

PRANUI MAINELIUI

žemišką kelionę užbaigus, jo žmonai BRONEI, dukrai p. s. NIJOLEI RUKŠĖNIENEI, žentui, vaikaičiams, sūnui ALGIUI ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

Clevelando Skautininkų
Draugovė

Neringos Skaučių
Tuntas

ir

Pilėnų Skautų
Tuntas

A. A.

PRANUI MAINELIUI

mirus, žmonai BRONEI, sūnui ALGIUI ir dukrai NIJOLEI su šeima reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Stasys ir Stasė Mačiai

Nerijus ir Anna Mačiai

Ginius ir Dalia Mačiai

Antanas ir Aurelija Jucaičiai

Juozas ir Laima Jucaičiai

A. A.

BIRUTEI VOKIETAITYTEI-IWOJLOW

mirus, jos seserį GRAŽINĄ ir brolius ALGIRDĄ ir KESTUTĮ, Korp! Neo-Lithuania filisterius, nuoširdžiai užjaučiame

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

A. + A.

BIRUTEI VOKIETAITYTEI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jos broliams dr. ALGIRDUI, KESTUČIUI ir seseriai GRAŽINAI.

Jonas, Regina ir Algis
Juodikiai

Žalgirio šaulių kuopos nariui

A. A.

PRANUI MAINELIUI

mirus, jo žmonai BRONEI, sūnui ALGIUI,
dukrai NIJOLEI ir jos šeimai nuoširdžią
užuojautą reiškia

Žalgirio šaulių kuopa

ELEONORAI DAKNIENEI

mirus, jos seseriai BRONEI URBONIENEI
su šeima, vyrui KESTUČIUI ir kitiems gi-
minėms nuoširdžią užuojautą reiškia

ALT S-gos St. Petersburgo
Skyrius

BOSTON

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

LB Bostono apylinkės valdyba rengia birželio 16 d. Baisiojo Birželio įvykių minėjimą. 10:35 val. iškilmingos mišios šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Organizacijos: skautai, ramovėnai, šauliai, moterų federacija ir kitos dalyvauja su vėliavomis.

Tuoju po mišių parapijos salėje vyksta minėjimas. Atidaro pirm. B. Veitas, o praveda vicepirm. G. Čepas. Programoje: Invakacija, tylos minute pagerbiami kankiniai. Pritaikyta kalbą pasakys Č. Mickūnas. Bus rodomas filmas "Lietuvos partizanai".

LB Bostono apylinkės valdyba prašo ir ragina visus lietuvius gausingai dalyvauti šiame baisiųjų Lie-

tuvos įvykių minėjime. turime irgi minėti tą baisią tragediją ir kančią, kuri pavergimo sukaktį labai iškilmingai, o mes išeiviai pantas rusas.

A. A.

MARIJAI

ŠENBERGAITEI-JANAVIČIENEI

mirus, jos motinai APOLONIJAI ŠENBERGIENEI, vyrui, vaikams ir visai ŠENBERGŲ šeimai reiškiamo gilią užuojautą

Lidija ir Vytautas
Č e p a i

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

CAROL BAGGOTT

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

ENGINEERING

CAM SPECIALIST

We seek an individual with extensive knowledge programming CNC equipment, using a McAuto Cad or any form of off-line programming system. As a leader in the custom molding and mold making industry we offer a competitive salary and benefit package along with outstanding working conditions. We are located 25 miles west of Milwaukee in the heart of lake country. If you are interested in an excellent career opportunity, please submit a resume outlining your experience and salary requirements to:

DICKTEN & MASCH MFG. CO.
ATTN: TOOLING MANAGER
BOX 112
NASHOTAH, WISC. 53058
OR CALL 414-367-5200
equal opportunity employer m/f (22-23)

Superior Savings ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
 - rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
 - namų remontams,
 - kvalifikuotų studentų mokslui
- Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

KASA

Lietuvių Federalinė Kredito Unija

CHICAGO - NEW YORK - ST. PETERSBURG

AKTYVAI 38,000,000 DOLERIŲ

TAUPOMŲJŲ SĄSKAITA - 7.0% (metinis prieaugis 7.25%)

KASOS VALANDOS:

TAUPYMO CERTIFIKATAI

MARQUETTE PARKE	SUMA	TERMINAS	KURSAS
2615 West 71st St. Chicago, IL 60629 312-737-2110	\$500	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų 3 metų	8.25% 8.80% 9.25% 10.00% 10.15%
Savaitės dienomis: 10:00-6:00 Ketvirtadieniais iki 7:00 Šeštadieniais: 9:00-2:00	-19,999		
CICERO	virš \$20,000	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų 3 metų	8.50% 9.00% 9.35% 10.10% 10.25%
1445 So. 50th Ave. Cicero, IL 60650 312-656-2201	virš \$50,000	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų	8.75% 9.25% 9.60% 10.25%
Antr. 9:00-12:00 Ketv. 3:00- 6:00 Šešt. 9:00-12:00	virš \$100,000	3 mėn. 6 mėn. 1 metų 2 metų	9.00% 9.50% 9.85% 10.50%
New York tel.: 718-441-6799			
St. Petersburg: 813-367-6304	IRA	6 mėn. - 1 m. 2, 3, 4 metų 5, 6 metų	10.00% 10.50% 11.00%

KIEKVIENA SĄSKAITA IKI \$100,000 APDRAUSTA FEDERALINĖS VALDŽIOS

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač East 185 gt. — Neff Road.
Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreiptis į mano įstaigą.

CLEVELANDE ir apylinkėse

Ohio senatorius Gary Suhadolnik birželio trėmimų minėjime Clevelande pasakys pagrindinę kalbą.

JUODŲ BALIONŲ LIŪTIS BIRŽELIO IVYKIŲ MINĖJIME

Kaip spaudoje anksčiau pranešta, Clevelando Baltiečių Komiteto rengiamas baisiojo birželio įvykių minėjimas įvyks sekmadienį, birželio 16 dieną. Kun. J. Bacevičius, drauge su latvių ir estų kunigais, atlaikys ekumenines pamaldas 1:30 val. po piet Old Stone Church (Public Square). Giedos sol. J. Kazėnas ir latvių vyrų choras.

Po pamaldų, netoli esančioje Mall aikštėje, minėjimo kalbą pasakys Ohio senatorius Gary Suhadolnik. (Esant lietui, minėjimas vyk Old Stone Church salėje).

Kad reikšmingiau atžymėjus 45 metų okupacijos sukaktį, minėjimo metu tūkstantis juodų balionų bus paleista į erdvę. Balionų viduryje įdėta skiautelis popieriaus su lietuviu, latvio ar esto politinio kalinio pavarde, adresu ir jo tariamu nusikaltimu. Baliono radėjas raginamas rašyti kaliniui, arba rašyti komitetui dėl platesnių informacijų.

Komitetas nuoširdžiai kviečia lietuvių organizacijas ir visuomenę kuo gausiausiai dalyvauti.

• Kanklių studijos koncertas įvyks š. m. birželio 16 d. sekmadienį, 5 val. p. p. Lietuvių Namuose. Visi maloniai laukiami.

• LB Ohio Apygardos rinkimuose į LB tarybą (Dirva Nr. 23) padaryta korektūros klaida: Dr. Viktoras Stankus gavo ne 357, bet 351 balsą.

• A. A. Marija Šenbergaite-Janavičienė, š. m. birželio 8 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė Clevelande su-

Kur tos kanklės auksinės

1949 birželio 17 JAV armijos transporto laivas SS Ballyhoo lėtai įplaukė į New Yorko uostą. Juo atkeliavo iš Vokietijos Čiurlionio ansamblio ir keli šimtai kitų "Dievo paukštelio". Alfonsas ir Ona Mikulskiai, ansamblio vadovai, laive mažai teturėjo savo asmeniškų mantos. Jiems labiausiai rūpėjo dešimt kanklių ir šešiapėdės triūbos. Ypatingai kanklės jie rūpestingai saugojo, kad sveikos pasiektų Clevelandą. Šiandien tos kanklės jau pensininkės, išskyrus vienas — bosines, kurios dar tebėra Čiurlionio ansamblio kanklių orkestro sudėtyje. Onai Mikulskienei, žinoma, kanklių kelionės ir rūpestis jomis nebuvo kokia naujiena. Ji mokėjo jas saugiai aptūloti lyg gležną tvarinėlį. Taip ji kankles atsivežė iš Klaipėdos į Vilnių. 1940 metais Čiurlionio ansambliui įsikūrus Vilniuje, Mikulskienė, pasidėjusi kankles ant kelių, vėl skambino senas lietuviškas melodijas. Kanklių balsai Vilniuje lyg labiau tiko. Juk lietuvių kanklės čia skambėjo po šventaisiais ažuolais. Jų skambėsio klausėsi karaliai. Tai tarytum liudija ir Maironis šiuo savo posmu: "Gal išklausčiau tada, kur tos kanklės auksinės / Vaidilučių garsių; / Kai jas pirštais paliečiaus užkaistų krūtinės / Nuo balsų įsta- bių."

Gražiai skambėjo kanklės Lietuvos sostinėje, jos šventovėse, koncertų salėse. Jos tautinė muzika vėl budo, vėl visi gyvenome sostinės tautiniu atgimimu. Skaudžiausia, kad ši kartą Mikulskiai turėjo skubiai palikti Vilnių, kai II Pasaulinio karo ugnys pradėjo supti miestą, ir bolševikai dienomis ir naktimis veržėsi į Vilnių. Alfonsui ir Onai Mikulskienei reikėjo palikti

kankles ir skubiai trauktis į vakarus nuo savo nuožmaus priešo. Tik karui praužus ir Čiurlionio ansambliui Austrijoje atsikūrus, 1945 metų rudenį vienas austras dailidė pagal A. Mikulskio brėžinius padarė dešimt kanklių, kurių įstabus balso klausėsi Vokietijos lietuviai ir šimtai tūkstančių svetimtaučių.

JAV nuo 1949 metų prasidėjo kanklių muzikos renesansas. Mikulskiai, atsivežę iš Vokietijos austrų meistro kankles, Clevelande surado ir lietuvių dailidę — Praną Neimaną, kuris ne tik turėjo auksines rankas, bet ir gražų balsą ir kelerių metų studijas Kauno konservatorijoje.

Pranas Neimanas pradėjo senasias kankles taisyti ir iš senų fortepijonų naujas daryti. Taip laikinai buvo papildoma Čiurlionio ansamblio kanklių rinktinė. Ilgainiui keliautojai pradėjo atsivežti iš Lietuvos kankles. Pradėjo augti stiprus domesys kanklių muzika, ypatingai jaunimo tarpe. Ona Mikulskienė 1955 metais pradėjo mokyti kankliavimo Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinius, o 1965 įsteigė savo studiją, kurioje dėstomas pilnas kanklių muzikos kursas. Šios studijos absolventams, muz. A. Mikulskis specialiai sukurdamas sudėtingesnių kūrinių, kuriuos mokiniai privalėjo išmokyti skambinti studijos diplomui gauti.

Onos Mikulskienės kanklių studija per dvidešimt metų sukūrė ir savitas tradicijas — metinius rečitalius, diplomų įteikimą, absolventai buvo ruošiami savistoviam darbui su grupėmis ir individualiems koncertams. Mikulskienės studijos absolventė Mirga Bankaitytė pagarsėjo tarptautiniu mastu dėl savo virtuoziško skambinimo kanklėmis, o kitos absolventės įsteigė savo grupes arba sėkmingai pasirodė įvairiuose koncertuose. Apie tai gražiai kalba šie studijos

duomenys: 63 mokiniai, 27 absolventai, gavę studijos baigimo diplomus, dvylika rečitalių. Štai studijos kiti žymesnieji absolventai: Danutė Bankaitytė, Daina Urbaitytė, Elenutė Muliolytė, Rita Kazlauskaitė, Virginija Juodišytė, Rytas Urbaitis, Vytautas Bankaitis, Daleen Walsh, Lilė ir Ramona Sniečkutės. Kankliavimo mokytis pas Oną Mikulskienę buvo atvykę ir iš kitų miestų bei kraštų: kun. Jonas Kidykas iš Brazilijos, Daina Šaulytė iš Long Island, N. Y., Marlen Aglinskaitė iš Pittsburgho, Aldona Lingertaitienė iš Bostono, Danutė Petronienė iš Detroito, Snaigė Valiūnaitė ir Liuda Rosinaitė iš Toronto.

Onos Mikulskienės kanklių studija savo dvyliktuoju rečitaliu birželio 16, sekmadienį, švęs studijos 20 metų sukaktį. Rečitalyje dalį programos atliks studijos alumnų orkestras. Prie jų prisijungs sopranas Irena Grigaliūnaitė ir sekminių ragelių grojas Jonas Muliolis. Birželio 16 popietė bus sklidina gražios kanklių muzikos ir kupina paguodos muzikos mokytojai Onai Mikulskienei. Tik mes visi ateikime į sukaktuvinį rečitalį pasidžiaugti kanklininkų ir jų mokytojos darbo vaisiais.

Juozas Stempužis

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

HELP WANTED

Needed female experience sewer for slipcover workroom. Eastern Slipcover Co. Call: 486-2310; 8:00 — 4:30 Monday-Friday.

(22-25)

TAUPA VIENINTELIS LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS OHIO VALSTIJOJE.

18022 Neff Road, Cleveland, Ohio 44119

BŪSTINĖ: Dievo Motinos parapijos patalpose.
SKYRIAI: adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose, (Lietuvių Namai) ir šv. Jurgio parapijoje.

Tel.: 692-3253, 531-8687, 442-9091.

PATARNAVIMAI

MOKAME:

TAUPYMO CERTIFIKATAI:
(\$3,000 ar daugiau)

12 mėn.
6 mėn.

METINIS KURSAI PRIEAUGLIS
Galioja nuo birž. 1, 1985

9.25%	9.58%
8.75%	9.04%
8.0%	8.3%
6.0%	6.14%

SUPER-SHARE
(\$2,000 ar daugiau)
Reg. indėliai
(\$100 ar daugiau)

SKOLINIAME: Automobiliams, namų pagerinimui, asmeninės paskolos.

NUOŠIMČIAI MAŽESNI, SĄLYGOS GERESNĖS.

Smulkesnės informacijos teikiamos TAUPOS raštinėje.

TAUPOS DARBO VALANDOS

Treč. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p. p.
adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose.

Sekmadieniai nuo 11 iki 1 val. p. p.

Dievo Motinos ir šv. Jurgio parapijose.

Taupykite ir skolinkitės tikrai **TAUPOJE**

Visos santaupos apdraustos su National Deposit Guarantee Corporation.

laukusi 54 metų amžiaus.

Velionė nuliūdime paliko motiną Apoloniją Šenbergienę, vyrą Igną Janavičių, dukteris, sūnus, seseris, brolius ir kitus artimuosius.

Atsisveikinimas su velione įvyko Jokubauskų koplyčioje š. m. birželio 10 d. ir birželio 11 d. po gedulingų pamaldų palaidota Visų Sielų kapinėse.

• Du Gaideliai, nauja plokštelė vaikams Clevelande gaunama pas Ingridą Cinvinskienę telef. 481-0162. Kaina 11 dol.

Kotecki Monuments, Inc. gamina kapams paminklus. Skambinti tel.: 585-4694, Lilė Čaplickienė.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr., William J. Jakubs Jr. ir Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

NAUJA CHICAGOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ VADOVYBĖ

Birželio 6 d. įvykusiame Chicagos Lietuvių tautinių namų direktorių posėdyje buvo išrinkta nauja LTN valdyba:

Pirm. Stasys Virpša, vicepirm. Hilda Kuzienė, sekr. Juozas Žemaitis, išd. Juozas Andrašiūnas, namų šeimininkas Bronius Kasakaitis ir valdybos nariai inž. Kazimieras Pocius ir Vytautas Uznys.

Tarybos prezidiumas perkintas sekančiai: pirm. Algis Visockis, nariai Aleksandras Straška ir Antanas Šošė.

Prezidiumo garbės pirmininku dr. Juozas Bartkus.

• **Dirvos novelės konkurso** gautos dar šios novelės: Aldonos — "Gyvenimo dulkės", Seno Pono — "Keista istorija", Blezdin-gėlės — "Moterų misija". Iki šiam laikui gauta 8 novelės. Galutinas terminas atsiųsti — š. m. birželio 15 d. (pašto antspaudo data).

• **L. B. Vakarų Apygardos** suvažiavimas įvyks š. m. birželio mėn. 23 d. 12 val. p. p. šv. Kazimiero parapijos salėje.

Programoje numatyta:

PLB Centro valdybos, JAV Krašto valdybos, Vakarų apygardos ir apylinkių pranešimai. Antanas B. Mažeika papasakos vėliausias žinias apie OSI veiklą ir parodys filmą. Bus pristatyti nauji sekančios Tarybos nariai.

Visuomenė kviečiama dalyvauti šiame suvažiavime.

• **Joninių šventė** Ateitininkų Namuose, Lemonte, įvyks birželio 15 d. Atvykusiųjų lauks įvairūs žaidimai, programos, sportai ir užsiėmimai dienos metu, o laužas 'rock & roll' ir šokiai su AIDO orkestru vakare. Ten pat įvyks ir vaikų karnavalas. Pelnas skiriamas Dainavos stovyklavietės pagerinimui ir remontui. Rengėjų komitetas, vadovaujamas Austės Vygantienės ir Romos Norkienės, kviečia visuomenę atsilankyti, linksmiai praleisti laiką ir paremti lietuviybės ugdyme taip svarbią stovyklavietę.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Vien gerų norų neužtenka, bet reikia ir daug darbo. Ne tik darbo, bet ir organizacijos! Be organizacijos ir bendro sutarimo, ir geriausias vežimas iš vietos nejuda. Taip atsitiko ir su gimnazijos reikalais. Praeityje gražiai veikę gimnazijos rėmėjų būreliai pavargo, išsiskirstė ir daug veiklos nerodo. Yra žmonių, kurie nesigailėtų su doleriu atsiskirti, jeigu juos kas paragintų. Šį trūkumą suprato, žinomas, Tautinės sąjungos ir šaulių sąjungos veikėjas Karolis Milkovaitis. Jam vadovaujant yra sudarytas centrinis komitetas, kuris vadovauja propagandiniam ir organizaciniam darbui.

Federalinė Vakarų Vokietijos valdžia daug padeda, ji duoda du trečdalius reikiamų lėšų, tačiau likęs trečdalis turi būti sudėtas pasaulio lietuvių. Kalbant apie pasaulio lietuvių, kaip žinome, visuomet didžioji naštos dalis tenka Amerikos lietuviams. Dėl to mes neturėtumėme dejuoti, kadangi čia ir randasi didžioji dalis lietuvių išeivijos. Taip pat esame gal kiek geriau įsikūrę.

Gimnazijoje yra mokinių veik iš visų kontinentų. Kai moksleiviai suvažiuoja iš angliškai, ispaniškai ir vokiškai kalbančių kraštų, tai lietuvių kalba tampa pagrindine tarptautine kalba. Todėl jei į ten atvažiuoja nemokėdami lietuviškai, jau lietuviškai kalba, ją apleidžiant. Gimnazija reikalinga ne tik finansinės paramos, bet, ypač laukia naujų moksleivių. Būrelių organizavimo ar kitais gimnazijos klausimais kreiptis: K. Milkovaitis, 6743 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629.

(JŽ)

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Atsiliepdami į Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti atsišaukimą, sukelti Dirvai paremti 70,000 dol., aukojo šie asmenys:

(Pradžia Dirvoje Nr. 13)

Povilas ir Gertruda Dargiai, Pittsburgh, Pa.	70.00
Leonas Kaulinis, Philadelphia, Pa.	100.00
K. Martuvienė, Chesterland, Ohio	20.00
Julius ir Irena Veblaičiai, Union, N. J.	30.00
Leonas Banis, Cleveland, Ohio	25.00
Zigmas ir Kostė Mikužiai, Chicago, Ill.	10.00
Frank Mozuraitis, Chicago, Ill.	10.00
Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, O. P., Washington, D. C.	20.00
Elena Janulienė, Cleveland, Ohio	20.00
Viktoras ir Emilija Liaukai, Wetersfield, Conn.	10.00
Šarūnas Valiukėnas, Springfield, Ill.	30.00
Valerijonas Vitkus, Rochester, N. Y.	30.00
Petras Dalinis, St. Petersburg, Fla.	25.00
Brigita Nasvytienė, Cleveland, Ohio	20.00
Vincas ir Stasė Besperaičiai, Topanga, Cal.	25.00
Vaclovas Dzigas, Omaha, Nebr.	20.00
Marija Slavinskienė, Monticello, N. Y.	40.00
Pranas Stankus, Hartford, Conn.	10.00
Jonas ir Elena Radai, Livonia, Mich.	25.00
Viktorija Staškevičienė, Redford, Mich.	20.00
Kazimiera ir Juozas Snieckai, Cleveland, Oh.	20.00
Kun. A. Stašys, St. Petersburg, Fla.	15.00
Alina Zuriene, Rochester, N. Y. savo mirusio vyro a. a. Jono atminimui	100.00
Jonas Vizbaras, Dorchester, Mass.	20.00
Eugenijus ir Irena Vilkai, Valencia, Calif.	20.00
Dr. Ona Mironaitė, Chicago, Ill.	
(jau anksčiau yra davusi 50 dol.)	50.00
Julija ir Feliksas Klimaičiai, Cleveland, Oh.	20.00
Jonas Vengris, Amherst, Mass.	50.00
Vincas Markevičius, Hamilton, Ont.	14.35
Kazys Ripskis, Chicago, Ill.	25.00
Jonas Bironas, Livonia, Mich.	10.00
Juozas Raciūnas, Phoenix, Ariz.	10.00
Gediminas Balanda, Warren, Mich.	75.00
Placidus ir Vanda Balynai, Dearborn, Mich.	50.00
Aldona Krulikienė, St. Petersburg, Fla.	25.00
J. Matiukas, Woodhaven, N. Y.	20.00
Alfonsas ir Laimė Stokai, Los Angeles, Cal.	10.00
Juozas Januškevičius, Centerville, Mass.	20.00
Vincas Trumpa, Santa Monica, Cal.	25.00
Zuzana Janušienė, Livonia, Mich.	10.00
Marija Ulinskaitė, Rochester, N. Y.	20.00
Leonas ir Marija Kantai, Hollywood, Cal.	20.00
Linda Radzickas, Ann Arbor, Mich.	20.00
Juozas Petrauskas, Detroit, Mich.	10.00
Kazimieras Jankūnas, Lodi, N. J.	10.00
Vladas Kalytis, Great Neck, N. Y.	40.00
Juozas ir Elizabeth Slivinskai, Indialantic, Fla.	70.00
Jonas ir Ada Juškai, Chicago, Ill.	20.00
Andrius ir Ona Mironai, Daytona Beach, Fla.	5.00
E. ir H. Andruškai, Woodhaven, N. Y.	100.00
Chicagos skautininkų draugovė, Chicago, Ill.	40.00
(Bus daugiau)	

Čekius, išrašytus Dirvos ar Vilties vardu, prašome siųsti komiteto išd. O. Daškevičienei, 7254 So. Troy St., Chicago, Ill. 60629.

DIRVAI auka Dirvai 70 metų proga \$.....

VILTIS prašau įrašyti į Vilties Draugijos narius ar padidinti turimą įnašą \$.....

Pavardė ir vardas

Adresas